

หลากหลายแนวคิด
อุกฤษ มงคลนาวิน

เล่ม ๕

- กำหนดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ
- การปฏิรูปการเมือง โดยการจัดระบบ
และวิธีการเลือกตั้งใหม่
- กำหนดการนำค่าไล่อื้อเท้า
มาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย
- กำหนดการชำระค่าปรับจากการกระทำผิด
ตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก

หลากหลายแนวคิด
อุกฤษ มงคลนาวิน

เล่ม ๕

- กำหนดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ
- การปฏิรูปการเมือง โดยการจัดระบบ
และวิธีการเลือกตั้งใหม่
- กำหนดการนำกำไรเข้า
มาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย
- กำหนดการชำระค่าปรับจากการกระทำผิด
ตาม พ.ร.บ. จรรยาทางบก

อารัมภบท

หนังสือ “หลากหลายแนวคิด” เล่มนี้เป็นเล่มที่ ๕ เหตุที่เว้นระยะไปเพราะใช้เวลาในการจัดพิมพ์หนังสือชุด “บันทึกภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำในการเยือนประเทศต่าง ๆ ตามคำเชิญอย่างเป็นทางการ ระหว่างดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา” ซึ่งได้จัดพิมพ์เผยแพร่แล้วรวม ๔ เล่ม และจะได้จัดพิมพ์ต่อ ๆ ไปตามทีมีโอกาสอำนวย

แต่ก่อนปีใหม่ ๒๕๖๕ นี้ ต้องการหาสิ่งที่เป็นสาระในการให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป โดยเป็นเรื่องที่ได้กำเนิดมาจากแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งได้คิดและเผยแพร่เป็นคนแรก เหมือนกับที่ได้เผยแพร่มาแล้วรวม ๔ เล่มเพื่อมอบให้เป็น “ของขวัญวันปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๕” แก่ญาติสนิท มิตรสหาย บรรดาศิษย์ที่เคยมาขอรับพรวันปีใหม่ทุกปี

หัวข้อสำคัญในหนังสือเล่มนี้มี ๔ หัวข้อคือ

- หัวข้อที่หนึ่ง กำเนิด ป.ป.ป. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ) ซึ่งก่อกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ในรูปแบบของคำสั่งของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ จนกระทั่งต่อมา เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการพ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้มอบหมายให้ผม และอาจารย์สรรเสริญ ไกรจิตติ ร่วมกันจัดร่างขึ้น โดยได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่ประเทศมาเลเซียหนึ่งครั้ง

เมื่อเสนอร่างกฎหมายฉบับสำคัญนี้ เข้าสู่การพิจารณาของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผมได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าของเรื่องในการชี้แจง ทั้งในชั้นรับหลักการและเป็นกรรมาธิการเจ้าของเรื่อง ในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ จนกระทั่ง มีการตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้น

นี่คือความภูมิใจที่ได้ทำให้กฎหมายสำคัญฉบับนี้เกิดขึ้น และเป็นที่มาของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบแห่งชาติฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (กฎหมาย ป.ป.ช.)

หัวข้อที่สอง ได้แก่การเสนอให้มีการปฏิรูปการเมือง โดยการจัดระบบและวิธีการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งได้มีการนำเสนอ และเผยแพร่ในสื่อโทรทัศน์ การบรรยายในสถาบันต่าง ๆ การเผยแพร่ในสื่อมวลชนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

เริ่มเสนอและเผยแพร่เป็นเอกสารเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นคนแรกได้อธิบายข้อดี-ข้อเสียโดยละเอียด รวมทั้งผลที่ประเทศชาติจะได้รับ โดยมีสาระสำคัญคือ การเลือกตั้งให้ได้ใช้บัตรสองใบ (พรรคเลือกคน-ประชาชนเลือกพรรค)

ตัวแทนของประชาชนในระบบปาร์ตี้ลิสต์เป็นผู้ที่มาจากคะแนนเสียงของผู้ออกเสียงทุกคน **ไม่มีคะแนนเสียงตกน้ำ** ตามสัดส่วนมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความนิยมในนโยบายของพรรคการเมือง โดยมีการพิจารณาว่าเป็นนโยบายที่ดีและปฏิบัติได้ ส่วนผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน ใช้วิธีการเลือกตามเดิมคือ “แพ้คัดออก” จึงเป็นระบบที่ยุติธรรมเพราะอย่างน้อยคะแนนเสียงที่ออกไปในการเลือกตั้งจะมีส่วนทำให้มีผู้แทนราษฎรในระบบปาร์ตี้ลิสต์ตามสัดส่วนคะแนนนิยม

ขอให้พิจารณา**ข้อดี-ข้อเสีย**โดยละเอียดในเอกสารที่เสนอมาเป็น**หัวข้อที่สอง**

ส่วนหัวข้อที่สาม เป็นการให้กำเนิดการนำ**ก้าไลซ์ข้อเท้า (Electronic Monitoring)** มาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย (ในต่างประเทศได้นำมาใช้ได้ผลดีมานานแล้ว)

การนำเสนอสิ่งแปลกใหม่มาใช้ในวงราชการไม่ใช่ของที่กระทำได้ง่ายๆ เพราะต้องทำความเข้าใจกับวงการราชทัณฑ์และศาลยุติธรรม จนเป็นที่เข้าใจและยอมรับกันในปัจจุบัน

หัวข้อที่สี่ เป็นการให้กำเนิดการ**ชำระค่าปรับจากการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก** ที่ระบบเดิมต้องชำระค่าปรับ ณ สถานีตำรวจที่ออกไปตั้ง ซึ่งทำความลำบากและความทุกข์ให้กับผู้ถูกใบสั่งปรับอย่างมาก

เช่น ได้รับ “ใบสั่ง” ให้ชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจที่ปรากฏตามใบสั่งในกรุงเทพมหานครภายในกำหนด แต่ผู้ได้รับ “ใบสั่ง” เดินทางกลับภูมิลำเนาในต่างจังหวัดแล้ว ต้องเดินทางกลับมาชำระ “ค่าปรับ” และโดยทั่วไปไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เช่น เจ้าหน้าที่ต้องออกไปปฏิบัติงานนอกสถานี ทำให้ผู้ต้องเสีย “ค่าปรับ” เสียเวลา ซึ่งผมเห็นว่าการปฏิบัติเช่นนี้เป็นมาช้านานตั้งแต่มีกฎหมายให้มีการชำระค่าปรับตาม “ใบสั่ง” จึงได้เสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงการชำระค่าปรับ ด้วยวิธีที่ง่ายและไม่ทำให้เจ้าหน้าที่และประชาชนต้องมีความเป็นศัตรูกัน ซึ่งจำนวนมากต้องยินยอมเสีย “ค่าปรับนอกระบบ” โดย “ค่าปรับเข้ากระเป่าเจ้าหน้าที่” ไม่เข้าเป็นเงินได้ของรัฐ

และนี่เป็นพฤติกรรม “ทุจริตและประพฤติมิชอบ” ที่เกิดขึ้นประจำวันทั่วประเทศ ผลเสียร้ายแรงคือความโกรธและความทุกข์ของประชาชนตลอดมา

ผมพิจารณาเห็นว่าควรมีการแก้ไขวิธีการ “เสียค่าปรับ” โดยเร็ว เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและแก้ปัญหาการเผชิญหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชน จึงได้เสนอให้มีการกำเนิดการชำระค่าปรับจากการกระทำความผิดตามกฎหมายจราจร โดยไม่ต้องไปชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจอย่างเดียว ดังรายละเอียดที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอย่างหนึ่งในบ้านเมือง

สารบัญ

อาร์มภบท	๓
กำเนิดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการ	๙
การปฏิรูปการเมือง โดยการจัดระบบและวิธีการเลือกตั้งใหม่	๗๙
กำเนิดการนำกำไลข้อเท้า (Electronic Monitoring) มาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย	๑๐๕
กำเนิดการชำระค่าปรับจากการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก	๑๒๒

**กำเนิดคณะกรรมกร
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ**

กำเนิด ป.ป.ป.

การปราบปรามการทุจริตในวงราชการของประเทศไทยมีมาแต่อดีตนับตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จนถึงยุคปัจจุบัน โดยจุดเริ่มต้นของยุคปัจจุบัน ได้เริ่มจากการมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นกฎหมายลักษณะอาญา รศ. ๑๒๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตุลาการ พ.ศ. ๒๔๗๑ พระราชบัญญัติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๖ พระราชกฤษฎีกาวีธีพิจารณาลงโทษข้าราชการและพนักงานเทศบาลผู้กระทำผิดหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติเรื่องรางวัลอุทิศ พ.ศ. ๒๔๙๒

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติราชการตามมติประชาชน (ก.ป.ช.) เพื่อรับเรื่องรางวัลอุทิศ และพัฒนามาเป็นกรมตรวจราชการแผ่นดิน ใน พ.ศ. ๒๔๙๖ แต่ได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีอากร (ก.ต.ภ.) ขึ้นตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากรและรายได้อื่นของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๓

ภายหลังการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน

ในการทำงานของ ก.ต.ภ. สำนักงานคณะกรรมการเรื่องราร้องทุกข์ และงานของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าด้วยกัน และจัดตั้งเป็นสำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป) ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๑๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ มีหน้าที่ตรวจและติดตามการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ จนมาเกิดเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตย ครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของบรรดานิสิต นักศึกษา นักเรียน และประชาชนหลากหลายอาชีพ ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖ ซึ่งแม้ภาพเปลือกนออกอาจมองเห็นเป็นเรื่องการเรียกร้องขอทวงคืนรัฐธรรมนูญ การปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ในเบื้องต้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ปัญหาการทุจริตในวงราชการในกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองได้เป็นตัวกระตุ้นอย่างสำคัญต่อการทำให้เกิดการชุมนุมประท้วงในครั้งนั้น ลุกลามไปทั่ว เพราะเมื่อมีสัญญาณบ่งบอกว่าอำนาจธิปไตย ได้หวนกลับมาเป็นของประชาชนชาวไทยแล้ว เหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยเริ่มเบาบางลง ประชาชนได้โอกาสเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง เป็นผลให้สำนักงาน ก.ต.ป. ซึ่งตั้งอยู่ที่สี่แยกคอกวัว ถนนราชดำเนิน ถูกประชาชนเผาจนหมดสิ้น รวมทั้งเอกสารต่างๆ ก็ถูกเผาไปด้วย ต่อมาเมื่อ นายสัญญาธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาดำเนินการตาม

คำเรียกร้องดังกล่าว โดยได้ทำเป็นคำสั่งนายกรัฐมนตรี
ที่ ๑๑๓/๒๕๐๗ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๗ ว่า

“เมื่อปรากฏว่ามีผู้ร้องเรียนกล่าวโทษข้าราชการตรง
มาที่นายกรัฐมนตรีและสำนักนายกรัฐมนตรีมากราย ทั้งการ
กล่าวอ้างว่ามีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการอยู่เสมอ
ซึ่งบางกรณีเกี่ยวข้องกับข้าราชการหลายกระทรวง ทบวง กรม
หรือรัฐวิสาหกิจ รัฐบาลนี้มีเจตจำนงคืออยู่ว่า จะต้องป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้หมด
สิ้นไปหรืออย่างน้อยให้บรรเทาเบาบางลง” จึงได้แต่งตั้งคณะ
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙.(๖) แห่ง
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.
๒๕๑๕ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และมีรองนาย
กรัฐมนตรี ดร.สุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรองประธานกรรมการ
กรรมการอื่นประกอบด้วย ดร.ประกอบ หุตะสิงห์ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงยุติธรรม นายสรรเสริญ ไกรจิตติ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ
ในศาลฎีกา มีพลตำรวจตรีอรุณสิทธิ์ สิทธิสุนทร เป็นกรรมการ
และเลขาธิการ, นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นกรรมการและผู้ช่วย
เลขาธิการ

แต่ยังไม่ทันได้เริ่มดำเนินการ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้
ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเสียก่อน หลังจากนั้นได้รับ
พระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้เป็น

“รัฐบาลนี้มีเจตจำนงคืออยู่ว่า จะต้องป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้หมดสิ้นไปหรืออย่างน้อยให้บรรเทาเบาบางลง” จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการขึ้น ”

นายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้ปรับปรุงคณะกรรมการ ป.ป.ป. ใหม่ ให้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๗ โดยมีการเปลี่ยนแปลง คือ ดร.ประกอบ หุตะสิงห์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานกรรมการแทน ดร.สุกิจ นิมมานเหมินท์ มีนายกิตติ สีหนนทร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นกรรมการ นอกจากนั้นเป็นคณะกรรมการชุดเดิม โดยมีพลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการและเลขานุการ นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จนกระทั่งต่อมาเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๘ และได้ตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๑๘ จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป. สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีขึ้น

ความเป็นมาของการเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ป.

ผมในฐานะส่วนตัวและในฐานะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (ที่ปรึกษา ดร.สุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี) ได้รับมอบหมายให้จัดรายการโทรทัศน์ขึ้น ผมจึงเสนอให้จัดรายการโทรทัศน์ในหัวข้อ “สนทนาประชาธิปไตย” ออกอากาศที่สถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ บางขุนพรหม

ในขณะนั้น (พ.ศ.๒๕๑๗) นอกจากสถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ แล้ว อีกช่องหนึ่งของสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ ของกองทัพบก

รายการโทรทัศน์ช่อง ๔ ในหัวข้อ “สนทนาประชาธิปไตย” ออกอากาศสด เวลาหลังข่าวพระราชสำนัก ทุกคืน โดยไม่มีบทโทรทัศน์เพราะเป็นการอภิปรายสด

คณะผู้อภิปรายต้องไปเตรียมการพร้อมที่สถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ ข้างห้องออกอากาศเมื่อการรายงานข่าวภาคค่ำจบลง จะต่อด้วยรายการ “ปัญหาบ้านเมือง” ทันที

คณะผู้อภิปรายคณะแรกได้แก่ นายประหยัด ศ.นาคะนาท (นายอำเภอดุสิต) อาจารย์ คุณรัญจวน อินทรกำแหง จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน จากคณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะผู้เริ่มโครงการและกำหนดหัวข้อการอภิปราย ผู้ทำหน้าที่พิธีกรคนแรกได้แก่ นายพุทธธิ์ อุปถัมภ์านนท์

ผู้ประกาศสถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ ผู้มีบทบาทการประสานงาน ได้แก่ นายดุสิต ศิริวรรณ แห่งกรมพลศึกษาและเป็นเลขานุการส่วนตัวของ ดร.สุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่และบทบาทสำคัญในการประสานงานทั้งหมด

ต่อมานายพุทธี อุบัติภานนท์ แจ้งว่าไม่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่พิธีกร เพราะเป็นรายการสดไม่มีสคริปต์ จึงได้เปลี่ยนให้นายดุสิต ศิริวรรณ เป็นพิธีกรแทน

การตอบรับจากประชาชน

เมื่อรายการประมาณหนึ่งชั่วโมงจบลง มีประชาชนจำนวนหนึ่งมาคอยพบแสดงความเห็นด้วยและอีกส่วนหนึ่งโทรศัพท์ไปที่บ้าน (ในปี พ.ศ.๒๕๑๗ ยังไม่มีโทรศัพท์มือถือ)

การออกรายการทางสถานีโทรทัศน์ติดต่อกันประมาณ ๕ ครั้ง ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนเสมือนการทำประชาพิจารณ์ในปัจจุบัน

การเสนอให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

โดยกรรมการคณะนี้เป็นกรรมการที่แตกต่างจากกรรมการคณะอื่นๆ เพราะ มีบุคคลสำคัญของบ้านเมืองเป็นกรรมการ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรี ดร.ประคอบ หุตะสิงห์ เป็นรองประธานกรรมการ

แทน ดร.สุกิจ นิมมานเหมินท์ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม นายกิตติ สีहनนท์ เป็นกรรมการ นายสรรเสริญ ไกรจิตติ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา เป็นกรรมการ พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการและเลขาธิการ นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ เห็นได้ว่า ทำให้ถึงต้องให้มีคณะกรรมการที่มีความสำคัญตามที่กล่าวชื่อมาแล้ว เพราะกรรมการคณะนี้ ควรจะต้องมีผู้ที่มีบารมีในบ้านเมือง เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือของบรรดาข้าราชการทั้งหลายให้มาทำหน้าที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

กรรมการที่สำคัญที่สุดท่านหนึ่งได้แก่ พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร เพราะท่านผู้นี้เคยเป็นอดีตอธิบดีกรมมหาดไทย และอดีตอธิบดีกรมศุลกากร เป็นผู้มีชื่อเสียงในด้านความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นอย่างยิ่ง มีนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการในการทำงานของคณะกรรมการชุดที่ ๒ นี้ปรากฏว่า พลตำรวจตรีอรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร กรรมการและเลขาธิการ ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อีกตำแหน่งหนึ่ง ท่านจึงได้มอบหมายงานในหน้าที่เลขาธิการ ให้แก่นายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการทั้งหมด และให้ปรึกษาและนำเสนอท่านโดยตรงซึ่งทำให้ต้องใช้ความรู้ความสามารถและความรอบคอบเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน ในหน้าที่นี้กับบรรดาผู้มีตำแหน่งสูงของบ้านเมือง โดยขณะนั้นผมมีอายุน้อยเพียง ๔๐ ปี แต่ทุกอย่างก็เป็นไปได้ด้วยดี

การทำงานของกรรมการไม่มีเงินได้พิเศษ ไม่มีรถยนต์
ประจำตำแหน่ง

สถานที่ประชุมคณะกรรมการ

การประชุมคณะกรรมการได้จัดขึ้นที่ห้องประชุมคณะ
รัฐมนตรีตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล ส่วนสถานที่ทำงานของ
ข้าราชการอยู่บนตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งในขณะนั้นมี
เจ้าหน้าที่เพียง ๒๐ กว่าคน

ที่มาของคำว่า “ป.ป.ป.”

ในการประชุมครั้งแรกท่านนายกรัฐมนตรีปรารภว่าชื่อ
คณะกรรมการมีความยาวมาก ผมจึงเสนอให้ใช้คำย่อว่า “ป.ป.ป.”
ซึ่งเป็นหลักการและแนวทางการดำรงชีวิตของคุณพ่อของผม
(นาวาโทพระมงคลนาวิน) ว่าในชีวิตให้ยึดหลัก ๓ ป. คือ

ประพฤติดี ปฏิบัติดี ประหยัดดี

ซึ่งถ้าข้าราชการปฏิบัติตามนี้ จะไม่มีการทุจริตในวง
ราชการเกิดขึ้น ซึ่งนายกรัฐมนตรีและคณะกรรมการเห็นชอบ
ด้วย จึงได้ใช้ชื่อนี้มาจนถึงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๒ จึง
ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ เป็นผลให้คณะ
กรรมการ ป.ป.ป.ถูกยกเลิกไป ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะ
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่เรียก

ที่ขอย่อว่า **สำนักงาน ป.ป.ช. ขึ้นแทน** (คณะกรรมการ ป.ป.ป. หลัง
จากจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ มีอายุการทำงานได้ ๒๕ ปี) เป็น
กรรมการปราบปรามการทุจริตที่มีอายุยาวที่สุด

ผลงานของคณะกรรมการ ป.ป.ป.

เนื่องจากเวลาทำงานมีน้อย มีเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่เพียง
๔ คน นอกจากนั้นได้แต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่
เป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจ อีกหลายคณะ ซึ่งทำหน้าที่สอบสวน
ผู้ถูกกล่าวหาเมื่อทำงานเสร็จก็ยุบไป

โดยสรุป ระยะเวลาการทำงานหกเดือนมีเรื่องที่ร้องเรียน
ทั้งหมด ๔๓๔ เรื่อง มีบัตรสนเท่ห์ที่ไม่มีสำระเลยและได้ระงับเรื่อง
ไป ๑๘๓ เรื่อง อนุกรรมการพิจารณาอยู่ ๔๙๔ เรื่อง ได้ดำเนินการ
มอบต้นสังกัดดำเนินไปแล้ว ๓๑ เรื่อง ตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จ
จริงทางวินัย ๒๔ เรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการชั้นพิเศษ
๑๔ ราย ชั้นเอก ๑๘ ราย ชั้นโทลงมา ๘๒ ราย เรื่องที่อยู่ระหว่าง
สอบสวนทางวินัยและข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับข้าราชการชั้นพิเศษ
๓๑ ราย ชั้นเอก ๖๕ ราย ชั้นโทลงมา ๘๓ ราย คณะกรรมการมุ่ง
ดำเนินการกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก่อน เพราะเวลาอันน้อยและมี
เวลาดำเนินการเพียงแค่วันเดียว หลังจากนั้น ได้มีการเสนอร่าง
พระราชบัญญัติ ป.ป.ป. เข้าสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา
ออกเป็นกฎหมายต่อไป

การเสนอร่างพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. คณะกรรมการ ป.ป.ป.ได้มอบหมายให้นายอุกฤษ มงคลนาวิน และ นายสรรเสริญ ไกรจิตติ เป็นผู้ร่างและเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการฯ เมื่อพิจารณาเสร็จแล้ว ได้นำเสนอต่อไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีการพิจารณาอย่างกว้างขวางในชั้นรับหลักการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นแปรญัตติมีคณะกรรมการวิสามัญรวม ๗ คน (ดูประกาศสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๑๔ หน้า ๒๐) ซึ่งมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ได้เข้าร่วมในการอภิปรายและสงวนคำแปรญัตติไว้จำนวนหลายท่าน ซึ่งการอภิปรายที่มีสาระมากที่สุดได้แก่ การอภิปรายในมาตรา ๑๗ ซึ่งจะได้อภิปรายละเอียดเพื่อประโยชน์ในการรับรู้และการสื่อสารของบรรดาผู้สนใจต่อไป

ในที่สุดร่างพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๔ เป็นการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๑๔ จัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ป.สังกัด นายกรัฐมนตรีขึ้น

๒๒๖

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๑๑

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ มกราคม ๒๕๑๘

ประกาศสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ทำหน้าที่รัฐสภา

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
พ.ศ. ....

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ครั้งที่ ๒๕ วันศุกร์ ที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๘ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา ประกอบด้วย

๑. นายกิตติ สีหนนพันธ์
๒. นายชานินทร์ กรีชัยเชียร
๓. พันเอก สมคิด ศรีสังคม
๔. นายสรรเสริญ ไกรจิตติ
๕. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์
๖. นายอมร จันทรมบูรณ
๗. นายอุกฤษณ์ มงคลนาวิน

๒๒๓

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๑๑

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ มกราคม ๒๕๖๘

จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘

ประกาศนี้ อวยชัย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

แนวคิดใหม่ในกฎหมาย ป.ป.ป.

คำว่าประพัตติมิชอบในวงราชการ คำนี้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ป.ป.ป. พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๑ ที่เรียกว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพัตติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๘ เหตุที่ให้เพิ่มคำว่า **ประพัตติมิชอบ** ลงไปในกฎหมายฉบับนี้เพราะเหตุว่า ข้าราชการที่กระทำการทุจริตโดยไม่มีหลักฐานและไม่มีใบเสร็จซึ่งไม่สามารถที่จะลงโทษทางคดีอาญาหรือทางวินัยได้จะต้องถูกลงโทษในฐานะที่ประพัตติมิชอบในวงราชการ

คำว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

“**เจ้าหน้าที่ของรัฐ**” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือมีเงินเดือนประจำ เป็นพนักงานของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจและหมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจด้วย

ให้มีสำนักงาน ป.ป.ป.ขึ้นเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๐ ของกฎหมาย ป.ป.ป.

การแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของตน

ในมาตรา ๑๗ บัญญัติให้ประธานกรรมการ กรรมการอนุกรรมการและเจ้าหน้าที่ ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของตนต่อนายกรัฐมนตรี ตามรายการ วิธีการและกำหนดเวลาที่กฎกระทรวงกำหนด เหตุที่ทำให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี เพราะเมื่อมีความเห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะออกกฎกระทรวง ก็ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการได้ โดยที่ไม่ต้องถูกบังคับไว้โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้

การร่ำรวยผิดปกติ

เป็นเรื่องใหม่ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐ ความว่า เมื่อมีพฤติการณ์แสดงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามรายการ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ความปรากฏว่าผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติและไม่สามารถแสดงว่าร่ำรวยขึ้นในทางที่ชอบ ให้ถือว่าผู้นั้นใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ให้คณะกรรมการรายงานความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งลงโทษไล่ออก

มติของคณะกรรมการที่วินิจฉัยว่าผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติ ต้องมีคะแนนเสียงอย่างน้อย ๒ ใน ๓ ของคณะกรรมการทั้งหมด

บรรดาทรัพย์สินที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นทรัพย์สินที่ร่ำรวยขึ้นโดยผิดปกติ ให้สำนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลวินิจฉัยสั่งว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของแผ่นดิน

จะเห็นได้ว่ากฎหมายมาตรานี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ สาระสำคัญก็คือ ในความผิดทางอาญาและไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้หนึ่งผู้ใดกระทำความผิดทางอาญาก็ต้องยกฟ้องให้พ้นโทษไป แต่มีกรณีที่ปรากฏแจ้งชัดว่าถึงแม้ไม่ได้ประพฤติผิดทางอาญาแต่เป็นการประพฤติปฏิบัติในทางที่มีชอบ สาระสำคัญของการที่จะพิสูจน์ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้หนึ่งผู้ใดประพฤติมิชอบนั้นต้องขึ้นอยู่กับว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้ร่ำรวยผิดปกติหรือไม่ ถ้าคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าร่ำรวยผิดปกติก็น่าจะต้องถูกลงโทษทางวินัย ไม่ใช่ถูกลงโทษทางอาญา แต่การพิจารณาเรื่องนี้กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดขั้นตอนไว้เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ที่ถูกกล่าวหาโดยให้คณะกรรมการสอบสวนสั่งให้ผู้นั้นแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามรายการ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ประการที่สองเมื่อสอบสวนได้ความว่าผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติและไม่สามารถแสดงได้ว่าร่ำรวยขึ้นในทางที่ชอบ ให้ถือว่าผู้นั้นใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ให้คณะกรรมการรายงานความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งลงโทษไล่ออกโดยมิต้องฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาล มติของคณะกรรมการที่วินิจฉัยว่าผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติต้องมีคะแนนเสียงอย่างน้อย ๒ ใน ๓ ของคณะกรรมการทั้งหมด

บรรดาทรัพย์สินที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่าเป็นทรัพย์สินที่ร่ำรวยขึ้นโดยผิดปกตินั้น ให้สำนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้สั่งว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของแผ่นดิน

เว้นแต่ผู้นั้นจะแสดงให้เห็นว่าตนได้ทรัพย์สินมาในทางที่ชอบ กฎหมายมาตรานี้เป็นการให้ความคุ้มครองผู้ที่ถูกกล่าวหาอีกชั้นหนึ่ง โดยคณะกรรมการไม่มีอำนาจที่จะวินิจฉัยสั่งให้ทรัพย์สินนั้นเป็นของแผ่นดินแต่ต้องให้สำนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยสั่งว่าทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินหรือไม่ มีประเด็นที่ว่า มีผู้เห็นแย้งในกรณีนี้ว่า อำนาจหน้าที่นำสืบในกรณีนี้ตกเป็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาซึ่งน่าจะขัดกับหลักวิธีพิจารณา แต่ที่ประชุมได้เห็นชอบด้วยว่า กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ซึ่งจะได้กล่าวถึงในส่วนที่พิจารณารายละเอียดในสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ซึ่งปรากฏกรณีที่น่าสนใจในการศึกษามากเพราะเหตุว่าในการพิจารณากฎหมายฉบับนี้ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งได้รับเลือกตั้งกันเองจากสมาชิกสภาแห่งชาติซึ่งโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจำนวน ๒,๔๗๖ คน ให้เหลือ ๒๔๙ คน (เรียกว่า สภาสนามม้า เพราะมีการประชุมที่สนามม้าราชตฤณมัยสมาคม เนื่องจากขณะนั้นไม่มีสถานที่ประชุมที่ใหญ่และเหมาะสมพอที่จะจัดประชุม) นั้น สมาชิกสภาชุดนี้เป็นผู้ที่ทรงคุณวุฒิและความสามารถ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือโดยทั่วไป

ซึ่งสาระสำคัญในมาตรานี้ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่บัญญัติขึ้นมาใหม่และเป็นหัวใจของกฎหมายฉบับนี้ได้มีการอภิปรายกันโดย

กว้างขวาง ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในการอภิปรายโดยย่อๆ ในรายงานการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในตอนต่อไป

ความภูมิใจที่ทำให้ข้อเสนอเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีผลเป็นคำสั่งนายกรัฐมนตรีและต่อมาได้รับมอบหมายให้ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเพื่อนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยทำหน้าที่เป็นกรรมาธิการเจ้าของเรื่องทำหน้าที่อภิปรายชี้แจงในคณะกรรมการและในที่ประชุมสภา

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีกรรมาธิการที่ส่งวนความเห็นและมีสมาชิกสภาคนสำคัญหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างน่าสนใจ

ถ้าผู้ที่สนใจได้ศึกษาบันทึกรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ครั้งที่ ๓๒ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๑๘ ซึ่งมีนายประภาศน์ อวยชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ประธานที่ประชุม ที่ได้อธิบายถึงพระราชบัญญัติฉบับนี้จะได้ประโยชน์อย่างมากในด้านการศึกษากฎหมาย นอกจากนี้มีปรากฏการณ์พิเศษในระหว่างการพิจารณาคือมีการ**ปรบมือ**เมื่อมีกรรมาธิการบางท่านอภิปรายจบลงโดยเฉพาะคำอภิปรายของกรรมาธิการที่ส่งวนความเห็นไว้และได้มาอภิปราย คือ **นายธานีรินทร์ ทรัพย์วิเชียร**

นอกจากนั้นเมื่อมีการลงมติให้ความเห็นชอบต่อกฎหมายฉบับนี้ที่ประชุมได้**ปรบมือดังและยาวนาน** ซึ่งไม่เคยมีปรากฏการณ์เช่นนี้มาก่อนในการพิจารณากฎหมายในสภา

นี่คือความภูมิใจที่ได้นำเสนอกฎหมายสำคัญฉบับนี้
และเป็นที่มาของกฎหมาย ป.ป.ช. ฉบับปัจจุบัน

รายนามกรรมการและสมาชิกสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติบางท่านที่ร่วมในการอภิปรายกฎหมายฉบับนี้
โดยไม่มีการตั้งธงไว้ล่วงหน้า มีเสรีภาพในการอภิปรายซึ่ง
มีคุณค่ายิ่งและแต่ละท่านได้ลุกขึ้นอภิปรายคนละหลายครั้ง
ได้แก่

พลตำรวจตรีอรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย – กรรมการ
และเลขานุการคณะกรรมการ
ป.ป.ป. ภายหลังได้รับ
โปรดเกล้าฯ เป็นองคมนตรี

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร กรรมการและเลขานุการ
ผู้สงวนคำแปรญัตติในมาตรา
๑๗ ซึ่งเป็นมาตราสำคัญ
(ต่อมาคือ มาตรา ๒๐)
ภายหลังได้เป็นนายกรัฐมนตรี
และองคมนตรี

ดร.อมร จันทรสมบุญณ์ เลขานุการกฤษฎีกา-ในฐานะ
กรรมการ

นายบุญมา วงศ์สุวรรณค์

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การคลัง

นายมารุต บุนนาค

ทนายความที่มีชื่อเสียงต่อมา
ได้เป็นประธานสภาผู้แทน
ราษฎร

ดร.อำนาจ วิวิธรธนา

ต่อมาเป็นรองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การคลัง

ดร.อดุลย์ วิเชียรเจริญ

เลขาธิการมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

นายชมพู อรรถจินดา

ทนายความที่มีชื่อเสียง
มากที่สุดคนหนึ่งที่ต่อมาเป็น
ประธานที่ปรึกษาของประธาน
รัฐสภา

พลเอกทวีข เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา

สมาชิกสภานิติบัญญัติ

ดร.ไพจิตร เอื้อทวีกุล

ต่อมาเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการคลัง

ดร.สมภพ ไทตระกิตย์

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
ยุติธรรม ภายหลังเป็นรอง
นายกรัฐมนตรี

นายพัทยา สายหู

อาจารย์คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์

อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งชาติ
อธิการบดีมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์

อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นายประธาน ดวงรัตน์

ทนายที่มีชื่อเสียงมากที่สุด
คนหนึ่ง

นายสิงห์โต จ่างตระกูล

อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน
เซนต์คาเบรียล

นายสมัคร สุนทรเวช

ต่อมาได้เป็นนายกรัฐมนตรี

ดร.เฉลิมชัย วสีนนท์

สมาชิกสภานิติบัญญัติ

นายชนะ รุ่งแสง

สมาชิกสภานิติบัญญัติ

ดร.ศรีภูมิ ศุขเนตร

ต่อมาเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงคมนาคม

นายกระจ่าง ธรรมโชติ

สมาชิกสภานิติบัญญัติ

ภราดา ประทีป มาร์ติน โทมลมาศ

สมาชิกสภานิติบัญญัติ

เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงได้แก่ นายอุทัย สีนธุสาร และดร.ไพบุลย์ พูนประสิทธิ์

แต่ละท่านได้อภิปรายคนละหลายครั้งเป็นคำอภิปรายที่มีสาระและได้รับการพิจารณาจากสภาโดยที่การพิจารณาในสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้มีลักษณะพิเศษคือ เป็นการพิจารณาโดยอิสระไม่มีการตั้งธงมาก่อนเพื่อให้ลงมติตามธงที่ตั้งไว้

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๘

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

พระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ
พ.ศ. ๒๕๖๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘
เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวง ราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงาน ส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือมีเงินเดือนประจำ และพนักงาน ของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ และหมายความรวมถึง กรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงาน ของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวง ราชการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

“รองเลขาธิการ” หมายความว่า รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งเลขาธิการได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และหมายความรวมถึงเลขาธิการด้วย

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ป.” ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนกับเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๖๘

ประธานกรรมการและกรรมการให้แต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ ด้วยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๕ ประธานกรรมการและกรรมการต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อการค้า

มาตรา ๖ ประธานกรรมการและกรรมการให้อยู่ในตำแหน่งมีกำหนดสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีกวาระหนึ่ง แต่จะแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าสองวาระมิได้

ในกรณีที่วาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการได้สิ้นสุดลงในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ ให้วาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าวขยายออกไปจนถึงวันประชุมครั้งแรกของสมัยประชุมรัฐสภาครั้งถัดไป

มาตรา ๗ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๖ ประธานกรรมการและกรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

- (๑) ลาออก
- (๒) มีพระบรมราชโองการให้ออกด้วยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่คดีที่เป็นความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

เมื่อประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ อาจมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้อื่นแทนด้วยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ประธานกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งในกรณีนี้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของประธานกรรมการหรือกรรมการที่ตนแทน

มาตรา ๘ ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ฉบับพิเศษ หน้า ๘

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

มาตรา ๘ การประชุมทุกครั้งต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ ให้มีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ป.” มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและปฏิบัติงานธุรการอื่น ๆ

มาตรา ๑๑ ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และจะมีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

การแต่งตั้งเลขาธิการ ต้องได้รับความเห็นชอบของวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร

ฉบับพิเศษ หน้า ๗

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

มาตรา ๑๒ เลขธิการและรองเลขธิการจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเป็นเวลายาวเกินกว่าสี่ปีไม่ได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งของเลขธิการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งให้ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจใดๆ จัดการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในสังกัดที่อยู่ในข่ายสงสัยว่าจะทุจริตแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของตนตามรายการ วิธีการ และกำหนดเวลาที่เห็นสมควร

(๓) สืบสวนและสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงเมื่อมีผู้กล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือวางแผนงาน โครงการ ของส่วนราชการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๘

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

(๕) รายงานผลการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ พร้อมทั้งข้อสังเกตต่อนายกรัฐมนตรี ประธานวุฒิสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎรภายในเดือนตุลาคมทุกปี แล้วพิมพ์เผยแพร่รายงานประจำปีนั้นต่อไป

มาตรา ๑๔ การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งประธานกรรมการมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ

(๒) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการณ์ที่สืบสวนและสอบสวนมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่จำเป็นแก่การสอบสวนมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือแจ้งให้บุคคลใด ๆ ดังกล่าวให้ถ้อยคำ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่จำเป็นแก่การสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือเพื่อการนั้น

การส่งหนังสือเรียก ให้นำไปส่งในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ภูมิลำเนา หรือสำนักงานของผู้รับ

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

กรณีนำไปส่ง เมื่อผู้ส่งไม่พบผู้รับ จะส่งให้แก่บุคคลใด ที่มีอายุเกินยี่สิบปีซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือที่สำนักงานของผู้รับก็ได้

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการจะตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณา สอบสวนหรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ มอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่กรรมการหรืออนุกรรมการเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องใด ๆ ห้ามมิให้ กรรมการหรืออนุกรรมการผู้นั้นร่วมในการสืบสวนหรือสอบสวน เรื่องดังกล่าว

มาตรา ๑๗ ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของตนต่อนายกรัฐมนตรีตามรายการ วิธีการ และกำหนดเวลาที่กฎกระทรวง กำหนด

มาตรา ๑๘ ในการพิจารณาสอบสวนตามความในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ากรณีใดมีเหตุผลสมควรให้ตั้งพิถาราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ก็ให้รายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ถ้าคณะรัฐมนตรี

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๐

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

เห็นสมควรสั่งให้พัก ก็ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการชั้นที่

มาตรา ๑๘ เมื่อการสอบสวนได้ความว่า เรื่องราวที่สอบสวนนั้นมีมูลความผิดให้ประธานกรรมการส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สอบสวนเสร็จ แล้วให้ประธานกรรมการรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ

หากกรณีเป็นความผิดทางอาญาด้วยก็ให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งด้วย

เมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่งแล้วต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

เมื่อพนักงานสอบสวนตามวรรคสอง หรือเมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคสามได้ดำเนินการไปประการใดแล้ว ให้แจ้งให้ประธานกรรมการทราบ

มาตรา ๒๐ เมื่อมีพฤติการณ์แสดงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร้ายรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการพิจารณาสอบสวนและให้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของตนตามรายการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๑

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ความปรากฏว่าผู้ขึ้นร่ำรวยผิดปกติ และไม่สามารถแสดงได้ว่าร่ำรวยขึ้นในทางที่ชอบ ให้ถือว่าผู้ขึ้นใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ให้คณะกรรมการรายงานความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งลงโทษได้ออก

มติของคณะกรรมการที่วินิจฉัยว่า ผู้ขึ้นร่ำรวยผิดปกติ ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงอย่างน้อยสองในสามของกรรมการทั้งหมด

บรรดาทรัพย์สินที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่าเป็นทรัพย์สินที่ร่ำรวยขึ้นโดยผิดปกตินั้นให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลวินิจฉัยสั่งว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่ผู้ขึ้นจะแสดงให้เห็นว่าตนได้ทรัพย์สินนั้นมาในทางที่ชอบ ในกรณีนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งถูกสอบสวนตาม มาตรา ๒๐ เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ให้คณะกรรมการรายงานความเห็นไปยังคณะกรรมการตุลาการเพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๒

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้
ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่เป็น
เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราช
บัญญัตินี้ ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสดง
สินทรัพย์และหนี้สิน ตามรายการ วิธีการและเวลาตามกำหนด
ในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชีเอกสาร
หรือวัตถุใดๆ ที่เรียกหรือสั่งให้ส่งตามมาตรา ๑๔ (๒) ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง
หรือข้อมูลที่ได้มา เนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ
นี้ เว้นแต่คณะกรรมการจะมอบหมายหรือเป็นการกระทำตาม
หน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือพิจารณา
สอบสวน

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๓

เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา ๓ มีนาคม ๒๕๑๘

มาตรา ๒๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติ
นี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราช
บัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
ให้ใช้บังคับได้

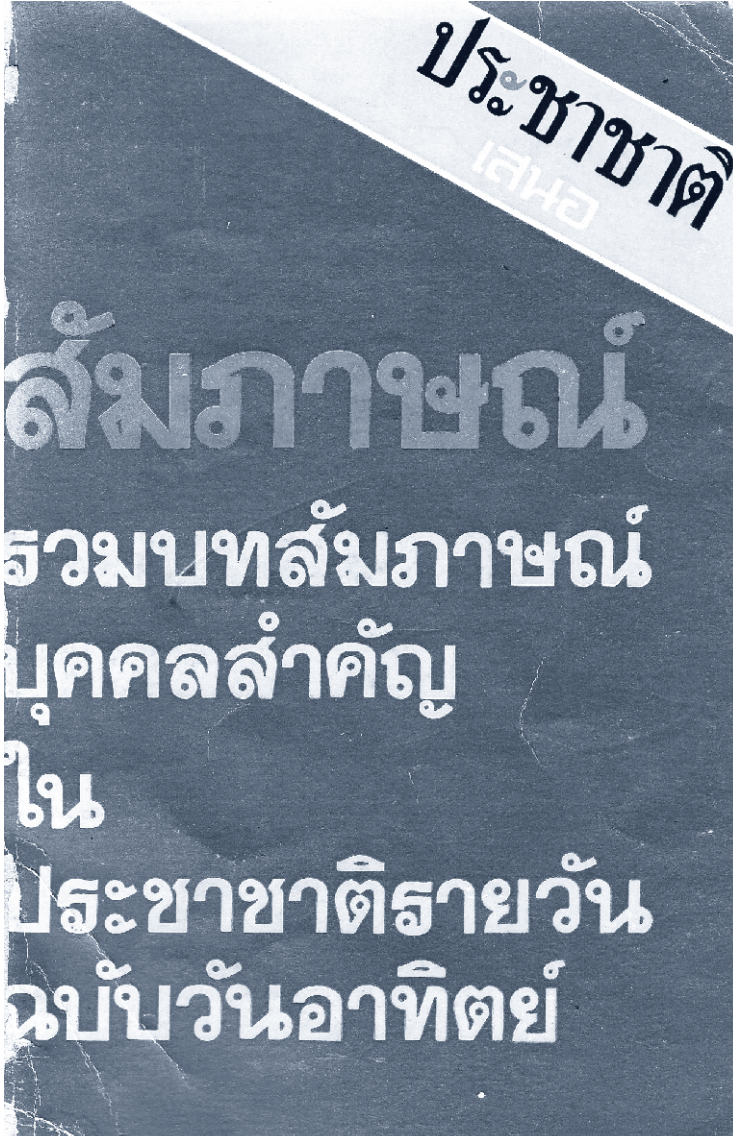
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่อง
ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวง
ราชการเป็นนโยบายที่สำคัญสำหรับรัฐบาลจะต้องดำเนินการต่อไปให้ได้
ผลอย่างจริงจัง และในการนี้สมควรที่จะมอบหมายภาระหน้าที่อัน
ให้แก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงาน และเพื่อให้คณะกรรมการ
ดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไปตามมติของคณะกรรมการ จึงจำเป็นต้อง
จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก

(พ.ศ. ๒๕๑๘)

สารบัญ

คำนำ	--
สัญญา ธรรมศักดิ์	๑
พล.อ.อ. ทวี จุลละทรัพย์	๓๙
พล.อ. แสง เสนาณรงค์	๙๓
เทอดภูมิ ใจดี	๑๒๙
ธงชัย วินิจกุล	๑๕๕
ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช	๑๘๙
พล.ต.ท. วิฑูร ยะสวัสดิ์	๒๒๗
ไช วัจตะกู	๒๗๑
พลเอก ครวญ สุทธานินทร์	๒๘๗
ป๋วย อึ๊งภากรณ์	๓๐๑
อุกฤษ มงคลนาวิน	๓๓๕

คำนำ

หนังสือพิมพ์ ประชาชาติรายวัน ที่ออกจำหน่ายในปัจจุบัน ตีพิมพ์ออกมามาฉบับแรกเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๗

ก่อนหน้านั้น มีการเตรียมงานล่วงหน้าเป็นเวลาหลายเดือน ส่วนหนึ่งของงานที่เตรียม กำหนดไว้ว่า หนังสือพิมพ์ ประชาชาติ ฉบับประจำวันอาทิตย์ จะมีการสัมภาษณ์บุคคลมาลงให้สัมภาษณ์

ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขคร่าว ๆ ว่าอะไรเป็นเหตุการณ์สำคัญในช่วงสัปดาห์นั้นและบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงไร

อีกอย่าง หนึ่งขึ้น กับสถาน การณ์ ทวีป หรือเรื่อง บางเรื่อง ที่หนังสือ พิมพ์อยากรู้แล้วก็แอบ ด้ความข้างเดียวว่าคนอ่านอื่น ๆ อยากรู้เรื่องด้วย และผู้ที่รู้เรื่องนั้น ๆ ยินดี ให้สัมภาษณ์ ก็ไปพบปะพูดคุยแล้วนำมาถ่ายทอดลง

เงื่อนไขที่หาบุคคลสัมภาษณ์เห็นจะมีแค่ดังกล่าว และเป็นที่น่ายินดีอยู่บ้างว่า บุคคลที่ ให้สัมภาษณ์นั้นล้วน แล้วแต่ให้ ความร่วมมือ ร่วมใจเป็นอย่างดี เข้าใจเจตนาของหนังสือพิมพ์

ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ การสัมภาษณ์ทุกครั้งจึงสะดวกเป็นอันมาก

เมื่อกาลเวลาล่วงไป ก็มีทั้งคิดกันเองและมีผู้เสนอแนะว่าการสัมภาษณ์บุคคล เช่น นี้ควรนำมารวบรวมไว้ในที่เดียวกัน เพราะจะเป็นประโยชน์สำหรับ ผู้อ่านและผู้ที่เกี่ยวข้อง เรื่องราวของบุคคลต่าง ๆ หรือในบางเรื่องและหลายเรื่องจะหยิบฉวยมาแก้อรรถสยัตตลตจนจับผิดบุคคลนั้นก็ทำได้ง่าย

อย่างไรก็ตาม ความคิดก็ตรงกันอย่างหนึ่งว่า เมื่อรวมเป็นหนังสือเล่มแล้ว จะเป็นประโยชน์มากกว่าไร้ประโยชน์

บุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ในเล่มนี้ ว่าเป็นไปแล้วก็เป็นบุคคลสำคัญทั้งนั้นตั้งแต่ ผู้นำชาวนา ผู้นำกรรมกร อดีตนายกรัฐมนตรี อดีตประธานสภาหรือนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน ส่วนบุคคลอื่นก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และการสัมภาษณ์ก็เปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นพูดได้เต็มที่

เมื่อถอดจากแถบบันทึกเสียงก็ไม่มีการตัดทอน นอกเสียจากผู้ให้สัมภาษณ์ขอสงวนว่าเป็นถ้อยคำที่ไม่พึงเปิดเผย ก็ตัดออกเสียด้วยมรรยาทและสัญญาสุภาพบุรุษ

บุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ก่อน หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยรายวันออกมียุคนเดียวคืออาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น นอกนั้นก็เป็นการสัมภาษณ์ในช่วงสัปดาห์ต่อสัปดาห์ทั้งสิ้น

ถ้าใครนี้กระยะเวลาออก และนักภาพย่อนหลังลงไปก็จะช่วยให้เหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ชัดเจนได้ยิ่งขึ้น

ถ้าคำพูดคือสื่อของความคิดที่สามารถจะ นำ ออก เป็นภาคปฏิบัติได้ คำพูดของบุคคลต่าง ๆ ในที่นี้ ก็น่ารับฟังอย่างยิ่ง

เพราะเป็นคำพูดที่มาจากบุคคลหลาย สาขาอาชีพที่รู้เรื่อง ในสิ่งที่พูดอย่างดีที่สุด

หากจะให้หวังอะไรจากหนังสือเล่มนี้ ผู้คนในหนังสือพิมพ์ประชาชาติทั้งหมดก็อาจหวังลมๆ แล้งๆ ว่า ท่ามกลางหัวเดียวหัวต่อของการกำหนดชีวิตประเทศขึ้นใหม่ หนังสือเล่มนี้น่าจะมีส่วนให้คณะบุคคลผู้กำหนดนำเอาคำพูดและความคิดของผู้ให้สัมภาษณ์ไปเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาบ้าง

และถ้าเผอิญผู้กำหนดชีวิตประเทศเป็นผู้ให้ ถ้อยคำสัมภาษณ์อยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว ก็ขออย่าให้ลมคำพูดของตัวเองก็แล้วกัน

การจะออกนามว่าใครเป็นผู้สัมภาษณ์ ใครบ้างนั้น เห็นจะไม่ไหวเพราะเราทำงานร่วมกันหลายคน ตั้งแต่บรรณาธิการ กรรมการบริหาร ผู้สื่อข่าว หัวหน้าข่าว ฯลฯ แต่ที่แน่ๆ ก็คือ คุณเนฎนารถ พระปัญญา เป็นผู้ถอดแถบบันทึกเสียงทั้งหมดและร่วมสัมภาษณ์ด้วย

ขรรค์ชัย บุนปาน

อุกฤษ : ถ้าอยากรวยเร็ว
ก็ไม่ควรรับราชการ

นายอุกฤษ มงคลนาวิน

ประชาชนดี : ๒๒ กันยายน ๒๕๑๗

๓๓๖

จริงไหมครับ ที่จะจัดตั้งสำนักงานป้องกัน และปราบปรามคอร์รัปชันเป็นการถาวร

จริงครับ

เพราะว่าทางสภาไม่ยอมรับเรื่องผู้ตรวจราชการแผ่นดิน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ฝ่ายบริหารจะต้องมี ป.ป.ป.

ทำไมในรูปร่างกฎหมายหรือ ?

ก็คงจะมีมาในรูปกฎหมายจัดตั้งสำนักงานขึ้นขึ้นมาเป็นการถาวรเหมือนอย่างที่สิงคโปร์และมาเลเซียรู้สึกว่าเขาทำงานได้ผลหรือเปล่า ?

ได้ผล

แต่ก่อนนี้เราไม่มีอะไรกันเลย มีเจ้าหน้าที่ไม่กี่คน กรรมการไม่กี่คน และก็กำลังใจเท่านั้น งบประมาณก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี ดึงเอาตัวข้าราชการจากที่ต่างๆ มา มีชั้นพิเศษอยู่ ๔ คน และอื่นๆ ไม่กี่คน

เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ ชั้นพิเศษ ๔ คนก็มาอยู่ที่นั่นกันตั้งแต่เช้าถึงค่ำ มีคนร้องเรียนเข้ามาไม่ได้หยุดทำงานกันแทบไม่หวนคไม่ไหว
เจ้าหน้าที่ทั้งหมดมีกี่คน ?

เจ้าหน้าที่มี ๒๐ คน

แต่ที่ทำงานกันจริงๆ ก็มี ๑๐ กว่าคน

ไม่มีเครื่องไม้เครื่องมือที่สมบูรณ์ มีที่ทำงาน
ห้องเดียวอยู่ชั้นบนของตึกไทยคู่ฟ้า
ประชุมกันเดือนละกี่ครั้ง ?

กรรมการใหญ่ประชุมกันเดือนละครั้งทุกวัน
พุธต้นเดือน ส่วนกรรมการย่อยก็จะประชุมกัน
อาทิตย์ละครั้ง แต่ปรากฏว่างานเข้ามาเยอะเหลือเกิน
ต้องประชุมกันถึงอาทิตย์ละ ๓ ครั้งก็มี

เรามีอนุกรรมการเดียว ๑๔ คน มีชั้นผู้ตรวจ
ราชการกระทรวงต่างๆ แต่เราตั้งตัวบุคคลไม่ได้เลือก
เอาจากตำแหน่งเป็นตัวแทนส่งมา เราเลือกมาแล้ว
พวกอนุกรรมการเราก็เอามาจัดเป็น “กลุ่มทำงาน”
นำเรื่องมาพิจารณาและเสนอนายกฯ ผ่านเป็นขั้น ๆ ไป
กรรมการใหญ่ประชุมเดือนละครั้งหรือ ?

เวลาเรามีเรื่องอะไร ก็ทำเรื่องเสนอหลวง
อรรถสิทธิ์* หรือท่านนายกฯ เลย ถ้ามีความจำเป็นก็
เรียกประชุมพิเศษได้ แต่ถือว่าเราก็เป็นกรรมการ
กลั่นกรอง

* พลตำรวจตรีอรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร

๓๓๘

กรรมการนี้ สมัยรัฐบาลอาจารย์สัญญาเก่า กับใหม่เหมือนกันหรือเปล่า ?

กรรมการปราบคอร์รัปชัน มีชุดอาจารย์สุกิจ
เป็นรองประธาน กรรมการป้องกันและปราบปรามผู้
กระทำความชอบ (ป.ป.ป.) ชุดแรก

พอกรรมการชุดแรก ยังไม่ทันมีการประชุม
รัฐบาลก็ลาออก เพิ่งมาเริ่มเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม
ถึงได้มาเริ่มงานกัน นี้ก็ทำแค่ ๒ เดือนกว่า

มีอำนาจแค่ไหน ?

ให้กรรมการนี้มีหน้าที่สืบสวนข้อเท็จจริงตาม
ความในข้อ ๙ วงเล็บหนึ่ง ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่
๒๑๘ และให้มีอำนาจตั้งอนุกรรมการชั้นคณะหนึ่งหรือ
หลายคณะ ปฏิบัติการโดยทั่วไปหรือปฏิบัติการเฉพาะกิจ

๓๓๙

กับทั้งคณะกรรมการมีอำนาจเชิญผู้หนึ่งผู้ใดมาให้ปากคำหรือแสดงเอกสารหลักฐาน และให้มีอำนาจเรียกเอกสารหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

เมื่อคณะกรรมการทำการสอบสวนข้อเท็จจริงได้ความประการใดแล้ว ให้เสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในหลักการตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการจะเสนอข้อเท็จจริงต่อกระทรวงทบวงกรม เจ้าสังกัดโดยตรงก็ได้

มีสิทธิที่จะเรียกรัฐมนตรีมาสอบหรือเปล่า ?

นี้โดยทั่วไปมันเป็นการขอความร่วมมือมากกว่า เพราะว่ามันไม่มีบทลงโทษอะไร

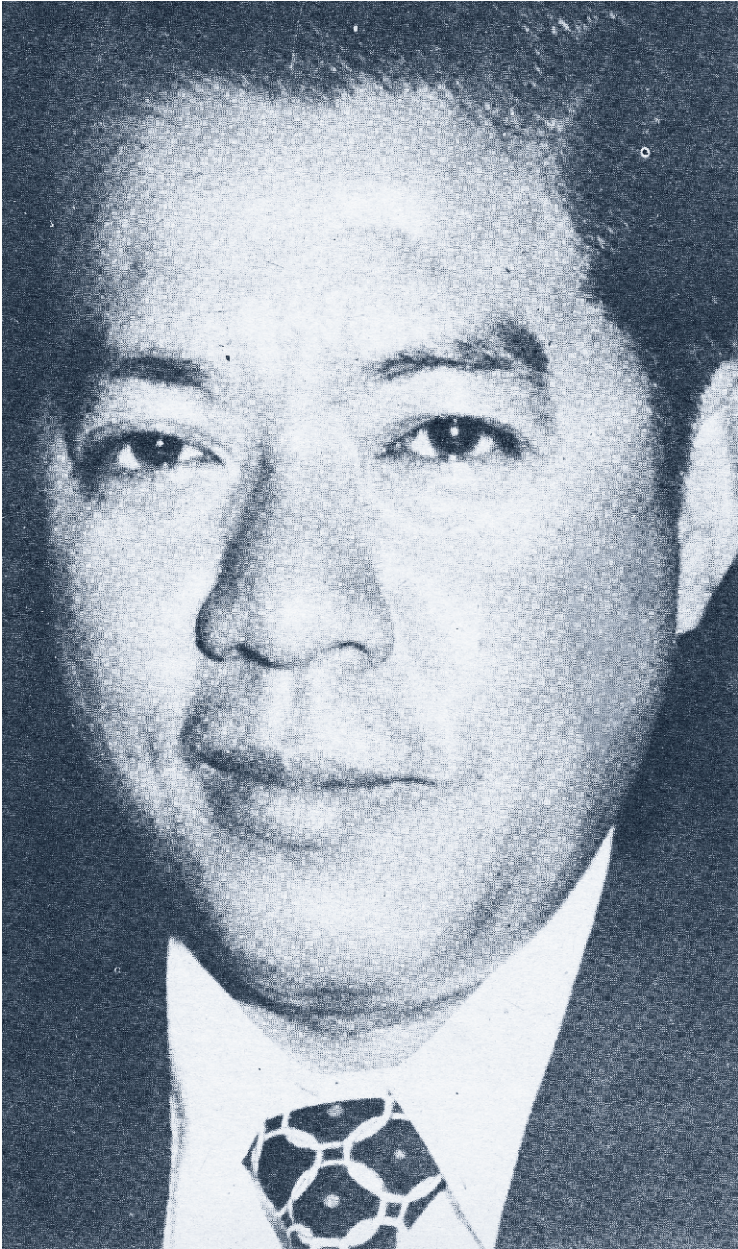
ที่ทำมาตลอด ๒ เดือนกว่าก็ได้รับความร่วมมือก็คือขอเอกสาร ขออะไรไป ก็รีบส่งมาให้

ป.ป.ป. จะเป็นหน่วยงานเดียวหรือที่ทำเรื่องนี้ ?

ดูเหมือนจะเป็นหน่วยเดียว เพราะถึงแม้จะร้องไปทางนายกกฯ ท่านก็ส่งมาให้ที่นี่พิจารณา

งานที่ทำมานี้มีเรื่องอะไรหนักใจบ้าง ?

ถึงตอนนี้ ถ้าเรื่องงานจริงๆ ไม่หนักใจ

ที่หนักใจก็เรื่องตัวบุคคล และเรื่องเครื่องไม้
เครื่องมือในการทำงาน แต่ว่าเรายังทำอะไรไม่ได้
ตราบไต่ก็ยังไม่ได้ตั้งขึ้นมาด้วยกฎหมายก็เป็นแบบนี้
คือใช้การยืมตัวคนมา งบประมาณก็ไม่มีเพื่อการนี้
โดยตรง

เมื่อเป็นกฎหมายก็งบประมาณ มีอำนาจ
หน้าที่ชัดเจน คือถ้าจะทำการเป็นการถาวรก็ต้องตั้งขึ้นมา
มาตามกฎหมาย

เท่าที่ทำมา มีความรู้สึกตกอกตกใจ ในการ
กระจายตัวอย่างกว้างขวางของการทุจริต
ใหม่ ?

ที่จริง เราทราบกันอยู่ว่ามีการทุจริตกันมาก
แม้ในหมู่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ แต่ที่ได้หลักฐานมา
บางเรื่องบอกตรง ๆ ว่าคิดไม่ถึงว่าคนบางคนจะทำได้

ซึ่งบางเรื่องมันไม่ใช่เป็นเรื่องร้องเรียนที่ไม่มี
หลักฐาน แต่เป็นเรื่องที่มีหลักฐาน เพราะการร้อง
เรียน นอกจากประชาชนแล้วก็มาจากทาง นสพ. และ
นสพ. บางฉบับเขามอบหลักฐานมาให้ด้วย บางครั้ง
หลักฐานก็มาจากข้าราชการในหน่วยงานนั้นและคนที่รู้

๓๔๒

เรื่องดีที่สุกก็เป็นเจ้าพนักงานในหน่วยงานนั้น บางรายก็ปกปิดชื่อ บางรายก็ให้ชื่อจริง คนที่ให้ชื่อจริงอาจมีอันตรายเราก็ปกปิดเอาไว้

แม้บางครั้งเขาไม่ยอมแสดงตัวเราก็ต้องติดต่อกันให้รู้เบาะแส เพราะไม่งั้นเราไม่ได้หลักฐานเพียงพอ อาจจะไปลงโทษคนผิด

มีความลำบากไหม การแบ่งแยกเรื่องจริงกับเรื่องที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน ?

พอมองออก

อย่างจดหมายร้องเรียนมากี่พอมองเห็น เช่น ชอบมุ่งไปในเรื่องทุจริต และไม่บอกเบาะแสว่าได้หลักฐานมาจากไหน

พวกนี้มักจะเป็นเรื่องใส่ร้ายป้ายสีหรือไม่ชอบกันเป็นการส่วนตัว แต่เรื่องที่มีหลักฐาน ส่วนงานการเขียนเขาจะไม่แสดงอารมณ์ ว่าไว้ชัคว่าเรื่องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ บอกเบาะแสให้เราไปสืบดูได้ หรือบางทีเรียกหลักฐานมาก็เห็น ได้ชัดเจนแล้ว

ต้องคัดค้าน ไม่งั้นข้าราชการที่ดีก็เสียกำลังใจ ไม่งั้นถูกบัตร์สนเท่ห์มาใบเคียวก็ถูกเรียกตัวมาสอบสวน

๓๔๓

กันเสียแล้ว คนเสียกำลังใจหมด เราต้องพยายามไม่ให้
เกิดเรื่องแบบนั้น
ที่ส่งมาแล้วเราตัดสินใจว่าเป็นเรื่องส่วนตัว
มากไหม?

อันนี้เยอะครับ ผมเข้าใจว่าไม่ต่ำกว่า ๕๐%
ที่เป็นบัตรสนเท่ห์ล่อยๆ มา

แต่ทุกอันเราเอาเข้าคณะกรรมการ เพื่อ
สกรีนกันก่อน คือไม่ให้ใครเป็นคนตัดสินใจเพียงคน
เดียว ถ้าเห็นว่าไร้สาระก็ทิ้งไป

คณะกรรมการมีหน้าที่ปราบปรามไม่มี
หน้าที่ป้องกันหรือ?

เรามีหน้าที่ทั้งป้องกันและปราบปราม

วิธีป้องกันเราให้คณะกรรมการแบ่งเป็น ๔
กลุ่ม เราพิจารณาเช่นเรื่องการซื้อของหลวง ถ้าเรา
สามารถอุดช่องโหว่นี้นี้ได้ก็จะเป็นการประหยัดไปได้มาก
กำลังปรึกษากันอยู่ เรื่องเกี่ยวกับคน คือข้าราชการ

กฎหมายเปิดช่องให้ข้าราชการใช้ดุลพินิจ
เหลือเกินที่จะหาประโยชน์เข้าตัวเอง เช่น คนต้องการ
ความสะดวก เมื่อไปเจอเรื่องหมุ่หมอมก็ใช้เงินซื้อ

๓๔๔

ความสะดวก เช่นงานก่อสร้าง งานประมุดต่างๆ มัน
ร่วไหลมาก ทำอย่างไรจะทำได้เข้าประมุดโดย
เปิดเผย เราจะต้องทำให้ได้โดยรวดเร็วเพราะเวลา
น้อยเหลือเกิน ถ้าจะว่าไปที่สภาวิจัยเขามักการวิจัยก็เป็น
ประโยชน์มาก

จุดรั่วไหลใหญ่คืออะไร?

เรื่องกรก่อสร้างครับ

เรื่องสร้างอะไรต่างๆ เป็นส่วนที่มีจุดรั่วไหล
มาก นอกจากนั้นก็การสั่งซื้อของใช้ในหน่วยราชการ
เข้าใจว่าปีหนึ่งๆ ก็รั่วไหลไปมาก

มีตัวเลขหรือเปล่า?

ยังไม่มีครับ

อีกอย่าง การจัดซื้อที่ดินก็รั่วไหลกันมาก

เราจะทำอย่างไรที่จะหาระเบียบที่ทุจริตได้ยาก

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงระเบียบทุกอย่างที่ทุกคน
มันจะทุจริตแล้ว มันต้องหาทางจนได้ แต่ระเบียบ
รัดกุมพอควรก็จะทำให้จับผิดได้ง่ายเข้า
คิดที่เห็นว่ามีมูลมีทั้งหมดกี่คดี?

๓๔๕

ทั้งเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ก็ประมาณ ๒๐% ที่ต้อง
เรียนมา ก็ประมาณ ๓๐-๔๐ คดี

คดีที่มีจำนวนเงินเกี่ยวข้องกับมากที่สุดคือคดี
อะไร?

อันนี้ไม่ทราบว่ายันไหน

อันที่ทำให้ตกใจที่สุด?

เรื่องไม้ที่แม่สอย

อันนี้ยังอยู่ในระยะรวบรวมข้อเท็จจริง เรา

ต้องให้ความเป็นธรรม แต่ถ้าในที่สุดปรากฏว่าผิดเรา
ก็ต้องว่ากันไปตามเนื้อผ้า

เรื่องนี้คนร้องเรียนมาหรือทาง ป.ป.ป. ไป
สืบตามข่าวหนังสือพิมพ์

มาหลายทาง คนร้องมากมี

เมื่อวานก็มาร้องเรียนเรื่องนี้ ได้จากหนังสือ

พิมพ์ด้วย

การสอบสวนได้รับความร่วมมือดีไหม?

ก็ดีครับ

ถ้าพูดได้เลยว่าทุกหน่วยให้ความร่วมมือดีมาก
มีไหมครับที่คนถูกกล่าวหาต้องเป็นฝ่าย

มันต้องมั่วไหล แต่เราก็ต้องไม่ประมาท

ต้องประหมัดกันตั้งแต่เข้าถึงเที่ยงอาทิตย์ละ
๓ ครั้งหรือครับ?

ใช่ วันนี้จะต้องไปนั่งเซ็นหนังสือ ตรวจสอบ
สำนวน ตรวจสอบเรื่อง ในฐานะผู้ช่วยเหลือเขา และประธาน
อนุกรรมการด้วย เรียกว่าอนุกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามฯ (ป.ป.ป.) ชื่อเดียวกันมี ๑๔ คน กรรมการ
ใหญ่มี ๘ คน

๑๔ คนนี้ผมก็ไม่ได้เลือกเข้ามาเอง เป็นการ
แต่งตั้งซึ่งผมก็ไม่ได้รู้จักกันเป็นส่วนตัวเพราะเป็นผู้
ใหญ่ เป็นชั้นผู้ตรวจราชการกระทรวงกันทั้งนั้น รู้
สึกว่าเกือบจะไม่รู้จักใครเลย

ไม่เห็นมีเรื่องทุจริตในสำนักนายกเลย

ตอนนี้พิจารณาเรื่องโรงพิมพ์สำนักทำเนียบ
นายกรัฐมนตรีก่อนมีเรื่องหาย

ใครมีหลักฐานอะไรเรื่องทุจริตก็ช่วยส่งไปที่ดีก

ไทยคู่ฟ้าช่วยนะครับ ส่งไปที่ ป.ป.ป. แล้วเราจะเอาเรื่อง
มาคดีอีกที

ที่นั่นมีความปลอดภัยหรือเปล่า เห็นว่า
เอกสารเคยโดนงัดไม่ใช่หรือ?

นั่นที่ตึกบริหาร นี่ที่ตึกประชุม

แต่ก็น่าเป็นห่วงเหมือนกัน ที่เรื่องใหญ่ ๆ

กรรมการแต่ละคนก็รับผิดชอบ ท่านจะเก็บไว้ด้วยวิธี
อะไรที่สุดแล้วแต่ท่าน คราวที่แล้วก็ไม่ทราบว่าได้อะไร
ไป ความปลอดภัยในหน่วยราชการของเรานี้นำห่วง
เต็มที แม้แต่ในทำเนียบฯ

คิดดูอีกทีในทำเนียบประธานาธิบดีก็ยังมีคน
เข้าไปนอนอยู่ได้ทั้งคืน ไปเจอแกต่อนประธานาธิบดี
จะเข้าห้องน้ำพอดี

มันก็ทุกแห่งนะครับ การป้องกันยังไม่มัน
ต้องมีรั้วไหล แต่เราก็ต้องไม่ประมาท

๓๔๘

แสดงหลักฐาน ?

อันนี้ยังไม่ปรากฏ เพราะว่าเราไม่ได้ขอหลักฐานจากคนที่ถูกกล่าวหา

อย่างคนถูกกล่าวหาอยู่หน่วยงานไหนก็ขอหลักฐานจากหน่วยงานนั้น และหลักฐานอีกอย่างหนึ่งก็ได้จากคนที่เราส่งไปสอบ

คดีเรื่องไม้นมคนที่ถูกกล่าวหามากกว่า ๑ คน หรือเปล่า ?

เรื่องไม้ตอนนั้นยังพูดกันเฉพาะบุคคลคนเดียวคือผู้ใหญ่คนหนึ่ง แต่เมื่อเสร็จแล้วจะมีผู้ถูกกล่าวหาที่คนก็ไม่ทราบ ตอนนั้นกำลังเร่งงานอยู่

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ใหญ่มาก เป็นการพิสูจน์การทำงานของกรรมการชุดนี้

เคยโดนอิทธิพลอะไรหรือเปล่า ?

จนถึงเดี๋ยวนี้ยัง

ลองถามเจ้าหน้าที่คนอื่นดู ก็ยังไม่มีใครถูกคุกคาม

เราหวังว่าไม่น่าจะมีเพราะเราทำงานตามหน้าที่ บางคนก็รู้จักกันเป็นส่วนตัว แต่เราบอกว่าส่วนรวม

กับส่วนตัวต้องแยกกัน

งานนี้เมื่อรับมาทำแล้วก็ต้องทำให้ดีที่สุด ทั้งที่
เราไม่ได้เงินเดือนหรือเหรียญตราทำเพื่อส่วนรวม
คดีที่เกี่ยวข้องกับ “๒ ผู้ว่าฯ” หนึ่งก็ทำไข่มใหม่?

ใช่

วิธีการที่ทำก็คือจาก นสพ. เราเอาเข้า
กรรมการและส่งคนไปสืบก็ปรากฏว่ามีมูล ก็ขอให้ทาง
กระทรวงตั้งกรรมการสอบและขอให้คนจากหน่วยงาน
อื่นเข้าไปร่วมเป็นกรรมการด้วย ซึ่งแต่ก่อนนี้แต่ละ
กระทรวงก็ใช้คนกระทรวงเดียวกันเท่านั้นเป็นกรรมการ
สอบสวน

เราเห็นว่าไม่ค่อยได้ผลเท่าไร เพราะคนที่
ทำงานที่เดียวกันก็ย่อมเห็นออกเห็นใจกัน

การแก้ไขก็ขอให้เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของเรา
เข้าไปร่วมด้วย ก็เป็นรายแรกที่ส่ง ดร. ไพบุลย์
เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของเราไปร่วมสอบสวน และผลก็
ออกมาอย่างที่เห็น และตอนนี้ก็มีเรื่องร้องอธิบดีกรม
เจ้าท่าเราก็กส่ง ดร. ไพบุลย์เข้าไปอีก เรื่องกระทรวง
ศึกษาก็ส่ง คุณอุทัย ศิริวิศาถ เข้าไปร่วมสอบ เรื่อง

๓๕๐

อธิบดีกรมโรงงานที่ส่งคนยทธรณ์

เรื่องอธิบดีกรมโรงงานนี้เป็นอย่างไร?

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ถูกกล่าวหาตั้งแต่เป็นผู้อำนวยการโรงกระสอบ

เรื่อง “๒ ผู้ว่าฯ” ใช้เวลานานเท่าไร?

๒๙ วัน

เป็นเรื่องที่รวดเร็วมากเพราะบางเรื่องเขาสอบกัน ๑-๒ ปี สอบกันไปแล้วก็เปลี่ยนกระสอบผึ่ง

ตามกฎ ก.พ. จะต้องสอบให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน ถ้าสอบไม่เสร็จก็เลื่อนเวลาออกไปอีก ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑๕ วัน ตามหลักถ้าสอบกันจริงๆ ไม่ควรเกินแค่นี้

วิธีการสอบสวน?

เรื่องข้าวคือเขาสั่งซื้อข้าวราคาถูกไปขายประชาชนโดยบอกว่าทางอำเภอต่างๆร้องเรียนมา แต่เมื่อไปสอบจริงๆ แล้ว บางอำเภอก็บอกว่าไม่ได้ขอร้อง ส่วนข้าวสารก็เอาไปขายที่อื่น

หลักฐานที่เราเป็นเอกสารชัดเจนหรือเปล่า?

ชัดเจนครบ

เพราะการจะลงโทษข้าราชการเราก็ต้องมีหลักฐานทางเอกสารและพยานบุคคล โดยมากพยานบุคคลจะไม่ค่อยกล้ามาให้การถ้าไม่มีหลักฐานจริงๆ เพราะฉะนั้นเราต้องเอาหลักฐานทางเอกสารมัดเสียก่อนแล้วจึงจะได้พยาน และเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเอกสารมัดตัวฉันไม่หลุด

คิดว่ามีแค่ ๒ รายหรือ?

คิดว่าต้องมีอีก

คณะกรรมการมีสิทธิที่จะยกเรื่องขึ้นมาเองได้ไหม?

ขอให้มีเบาะแสก็แล้วกัน เจียวนี้คนยังน้อยเราก็ต้องมุ่งไปที่เรื่องใหญ่ๆ เสียก่อน ส่วนเรื่องที่ไม่ค่อยสำคัญต้องรอ เราถือว่าถ้าผู้ใหญ่ไม่ทุจริตผู้น้อยก็ไม่ทำ เราจึงเร่งจัดการกับเรื่องใหญ่ๆ เสียก่อน

ทำเรื่องผู้ใหญ่มากี่เสียงเหมือนกันครับ

ผมไม่เห็นด้วยเลย “การจัดการกับพวกปลาชิวปลาสร้อย” ซึ่งพวกนี้บางครั้งก็ต้องทำผิดโดยการสั่งการของผู้ใหญ่และก็ต้องติดคุกติดตะรางมีความผิด

๓๕๒

หรือต้องออกจากราชการ ถ้าเราเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยเจออย่างนี้ก็แย่เหมือนกัน

คือถ้าผู้ใหญ่ดีแล้วผู้น้อยก็ไม่กล้า ต้องควบคุมดูแลผู้น้อย แก่ก็ไม่มีช่องทาง

ที่กระทรวงคมนาคมมีข้อกล่าวหาเรื่องอะไร?

ก็มีเรื่องเกี่ยวกับการตรวจเรือที่วิ่งในลำน้ำก็ต้องมีการตรวจสภาพ ก็ถูกร้องเรียนว่ามีการเรียกเงินเรียกทองกัน

เรื่องนี้ก็พาดพิงมาถึงรองอธิบดีกรมเจ้าท่าฝ่ายวิชาการคือมีรองสองคน รองอธิบดีฝ่ายบริหารท่านไม่เกี่ยว

คราวนี้ นสพ. ไทยรัฐกับสยามรัฐ เอาไปลงว่าเป็นท่าน ก็ขอช่วยแก้ข่าวให้ที่ไม่งั้นคนดี ๆ จะเสียกำลังใจ

ที่ถูกกล่าวหาคือรองอธิบดีฝ่ายวิชาการ ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตั้งแต่เป็นนายช่างใหญ่

แต่จำชื่อไม่ได้ครับ ชื่อคนเข้ามาเยอะเหลือเกิน **แล้วที่เกี่ยวข้องกับปลัดกระทรวงล่ะครับ ?**

ยังไม่ทราบ

๓๕ ๓

คงจะเป็นพวกrongปลัด ตัวปลัดจริงๆ คงจะไม่
กล้า ถ้าจะมีปลัดก็คงจะมีคดีเรื่องไม้ที่แม่สอดนี่

ของมหาดไทยมากครับ เพราะมีหน่วยงานมาก
เหลือเกิน ทั้งกรรมการปกครอง กรมตำรวจ และทำ
หน้าที่ติดต่อกับประชาชนทั้งสิ้น

มีถึงขั้นปลัดกระทรวงไหม หรืออธิบดี?

มีระดับผู้ว่าฯ หลายจังหวัด

นี่เกี่ยวท่านกันนอนไม่หลับกันอีก

แต่อย่างว่าครับถ้าใครไม่ผิดก็ไม่เป็นไร ถ้า
ใครรู้ตัวว่าทำผิดก็ร้อนใจ

ถ้าตั้งอกตั้งใจทำงานกันอย่างนี้ และผู้ใหญ่
เอาจริง ผมว่าอย่างน้อยก็จะทำให้ชั้นผู้ใหญ่หยุดชะงัก
ถ้ามีหน่วยงานแบบนี้ (ป.ป.ป.) ทำงานสืบเนื่องบ้าน
เมืองจะดีขึ้น

๓๕๔

กรมชลประทานละครีบ?

อันนี้มีการร้องเรียนว่าเขาไม่ได้รับความเป็น
ธรรม เราก็ก้าวไปสอบสวนดูใหม่ เราก็ก้าวไปเรียกสำนวน
การสอบสวนมาดูใหม่

เกี่ยวกับเรื่องอะไร?

เรื่องการซื้อปูนซีเมนต์จากบริษัทชลประทาน
ซีเมนต์ และปรากฏว่ามีผู้ใหญ่ในกรมชลประทาน
เป็นกรรมการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ในบริษัทชลประทาน
ซีเมนต์ แล้วก็ส่งปูนซีเมนต์ให้กรมชลฯ โดยที่พวก
ชั้นผู้น้อยเป็นกรรมการตรวจรับ แต่ก็ไม่ได้เห็นของ
เลย ซึ่งตามระเบียบราชการทำแบบนี้มันผิด

ในวิธีปฏิบัติพวกนี้ก็ไม่มีทางจะได้อะไรของเลย
เพราะว่าผู้ใหญ่นั่นไม่ต้องการให้ทำแบบนี้ แต่พอ
มีเรื่องมีราวพวกนั้นก็ผิด แต่พวกผู้ใหญ่กลับพ้นผิด ซึ่ง
อันนี้มันไม่สวย ซึ่งเราจำเป็นต้องให้ความเป็นธรรม
ซึ่งเขาก็ผิดละ แต่ถ้าเรื่องพาดพิงไปถึงผู้ใหญ่นั่นไหน
ที่มีความผิดก็ต้องเอาผิดด้วย

๓๕๕

อย่างนั้นมันก็ไม่ยุติธรรม คือมันผิดบางคนเว้น

บางคน

คดีกระทรวงศึกษากรรมการฝึกหัดครู?

เท่าที่ปรากฏอยู่ เราก็ได้ทำการสอบสวนไป

๒ เรื่อง

ตอนนี้เราต้องให้ความเป็นธรรม เราก็ต้อง
ว่าบริสุทธิ์ก่อน

ที่เกี่ยวกับทางด้านทหาร?

ที่ร้องกันมากก็มีองค์การเชื้อเพลิง เรื่องการ
จ่ายเงินที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ

อันนี้ก็ขอให้เรารวบรวมหลักฐานก่อน เราได้
หลักฐานมาจาก คตง. ค่าย

มีเรื่องเกี่ยวกับการซื้อขายหรือเปล่า?

เกี่ยวกับการซื้อขายมะตอยต้องผ่านองค์การคือ
บริษัทที่ซื้อยังไม่ได้จ่ายเงินให้กับทางองค์การ แต่
องค์การกลับจ่ายเงินไปให้กับบริษัทที่ขายไปก่อน เรื่อง
นี้เราต้องดูหลักฐานก่อน

ในความรู้สึกของอาจารย์ เห็นว่า การคอร์รัปชัน

๓๕๖

รัชนีมันกว้างขวางมากหรือเปล่า?

นำกลักรับ

ก็ปล่อยกันมานานแล้ว และบางคนบอกว่าเขา
ทำกันจนจะเป็นประเพณีอยู่แล้ว จะเข้าไปแก้ไขมัน
ยาก ไม่มีทางสำเร็จ

ผมก็จึงว่า ถ้าเรารู้ว่ามันไม่ดีเป็นอันตรายต่อบ้านเมืองก็ต้องแก้ไขกันซะ ไม่ต้องรอคนรุ่นใหม่ ถ้าเราทำไม่สำเร็จก็ให้มันรู้ไปว่า ทำไม่สำเร็จ อย่างน้อยก็ให้เห็นว่าบ้านเมืองถึงมือไปแล้ว

แต่ถ้าจะให้บอกว่าจะสำเร็จภายใน ๓-๔ เดือนหรือภายในรัฐบาลนี้ มันไม่มีทางเพราะสายใยมันกว้างขวางเหลือเกิน เราไปฟันเอาไว้วางแนวทางเอาไว้

ถ้าทำกันจริง ๆ และผู้ใหญ่เด็ดขาดมันก็ทำได้
ทำไม่ก็ร้ายก็ทำให้คนหยุดอย่างน้อยก็ทำให้บ้านเมืองดีขึ้น และถ้าหยุดแล้วและไปกวัดขັນพวกชั้นผู้น้อยมันก็จะดีขึ้น ช่วยประหยัดงบประมาณแผ่นดิน และขวัญของประชาชน คือ ไม่มีใครไปกตัญญูข่มเหงเขา

ท่านนายก ๆ สัญญามีความรู้ดีอย่างไรในเรื่องนี้ ?

๓๕๗

ยังแน่นอยู่ครับ ทั้งท่านนายกฯ ท่านรอง
นายกฯ คุณหลวงวรฤทธิ และกรรมการท่านอื่น ๆ
ถ้าท่านไม่เอาจริงผมก็จะเลิกไปนานแล้ว นี่เอาจริงก็ยัง
ช่วยทำอยู่

**เคยมีใครวิ่งเต๋นมาหาให้ช่วยเหลือบ้างหรือ
เปล่า ?**

สำหรับผมเองยังไม่มี

เคยไปหานายกฯ หรือคนอื่นบ้างหรือเปล่า?

ก็อาจไปหาบ้างครับ

แต่ถ้าไปท่านก็จะมาเล่าให้ที่ประชุมฟัง ว่ามี
คนมาพบแต่ก็เป็นเรื่องของกรรมการคือที่เขาไปพบก็
ขอชี้แจงขอความเป็นธรรม แต่ท่านก็ว่าเราให้ความ
เป็นธรรมอยู่แล้วคือท่านไม่ใช่ดุลพินิจว่าเรื่องนั้นผิด
เรื่องนั้นถูก ให้ขึ้นอยู่กับกรรมการ

**มีไหมครับที่คณะกรรมการทำเสร็จแล้ว
เสนอท่านนายกฯ แล้วก็หายไป ?**

ตอนนั้นยัง

มีกำหนดใหม่บ้างกี่วันหลังจากที่เสนอนายกฯ?

ไม่แน่

๓๕๔

ท่านก็มีงานอื่นมากมายอยู่แล้ว แต่เท่าที่สังเกต
ดูท่านก็ให้ความสนใจเรื่องนี้อยู่มากแต่ก็ใช้ได้ละครับ
เรื่องนี้ คือเคียวนี้เราก็สู้กันด้วยกำลังใจทำงานกันห้าม
รุ่งหามคำ

ต้องชกเนือบ้างหรือเปล่า ?

มีครับ

อย่างวันนี้เราปรึกษากันว่าจะซื้อหนังสือพิมพ์
ทุกฉบับตัดข่าวเอาไว้สำหรับเรื่องงน แต่ไม่มีงบประมาณ
มาก็จึงต้องควักกระเป๋าตนเอง

ตอนนี้อาจารย์ยังมีฐานะเป็นข้าราชการอยู่ ?

ครับ

แต่ผมอยากจะลาออกแล้วทำให้มากแล้วปล่อย
ให้คนอื่นบ้าง

คดีการทุจริตที่ทำมาแล้วมีอะไรบ้าง ?

มหาดไทย ๓๖ เรื่อง, รัฐวิสาหกิจ ๑๖ เรื่อง,
คลัง ๑๒ เรื่อง, เกษตร ๑๐ เรื่อง, กมนาคม ๘ เรื่อง,
ศึกษาฯ ๗ เรื่อง, กลาโหม ๖ เรื่อง, ยุทธสาหกรรม
๖ เรื่อง, สาธารณสุข ๖ เรื่อง และผู้ให้ความคิดเห็น

๓๕๗

ที่เป็นประโยชน์ ๖ เรื่อง

กลาโหมนอกจากเรื่ององค์การเชื้อเพลิงแล้ว
มีอะไรอีก ?

ก็มี กรป. กลาง

ผมยังคงไม่ละเอียด แต่เท่าที่เห็นเป็นการจัดซื้อ
โดยการไม่มีการประกวดราคา ถ้ามีการทำให้ถูกต้อง
ตามระเบียบก็อาจจะได้ข่าวของที่ถูกลง

จะเป็นไปได้ไหมที่เบนความตั้งใจ ถ้าทำ
ตามระบบราชการนั้นมันก็ช้า แต่ไปผิดระ
เบียบเข้าด้วยความหวังดี จะถือเป็นการ
คอร์รัปชันหรือเปล่า ?

อย่างนี้ก็เหมือนกัน

อย่างทางบ้านมหาดไทยที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับ
ประชาชน เขาต้องการทำให้รวดเร็ว แต่ที่นี้เราก็
ต้องดูที่ว่ามีเจตนาทุจริตหรือเปล่า เพื่อประโยชน์ส่วน
ตัวหรือเปล่า แต่ถ้าเพื่อประโยชน์ส่วนรวมถึงแม้จะผิด
ระเบียบไปบ้างผมก็ว่าให้อภัยได้

ผมเชื่อว่าคณะกรรมการจะไม่ดำเนินการแบบ
ตรงจนเกินไป นี่ความเห็นส่วนตัวนะครับ

๓๖๐

ด้านการป้องกันการทุจริตจะมีทางลัดระ เบียบข้าราชการไหม ?

แน่นอน

ผมพูดแล้วในที่ประชุมว่าจะทำอย่างไรเพื่อหาทางลัดระเบียบที่หุ้มหยมลง แล้วก็ปฏิบัติไม่ได้ และแก้ระเบียบที่อนุญาตข้าราชการให้ใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวาง เช่น ให้ก็ได้หรือไม่ให้ก็ได้ หรือแม้กระทั่งเรื่องการผิดกฎจราจร ซึ่งเราก็โดนกันบ่อย ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถตักเตือนก็ได้ ปรับก็ได้ ซึ่งอันนี้ทำให้คนเกิดความเบื่อหน่าย มีการวิ่งเต้นกัน มันก็เกิดความไม่เป็นธรรม

ถ้าเราทำให้มันสะดวกให้ปรับทันทีเมื่อทำผิดแบบนี้ หรือจะให้ส่งไปทางเข็มนาฬิกาแล้วก็อัตรเดียวกันหมด ผมก็ว่าจะลดลงไป

ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจมากเกินไปซึ่งจะเป็นการสร้างบารมีสร้างอำนาจให้ตัวเอง*

เรื่องรตราชาการก็มีปัญหา ผมก็ทำอยู่กำลังจะคิด

* ได้เสนอให้มีการปรับปรุง แก้ไขตามรายละเอียดในหัวข้อที่ ๔ ของหนังสือ หลากหลายแนวคิด เล่ม ๕ พ.ศ. ๒๕๖๔

๓๖๑

ต่อกับคุณแสงท่านทำมาก่อนก็ต้องดูว่ามันเป็นอย่างไร
ใช้กันฟุ่มเฟือยแค่ไหน แบบนี้คนคงไม่พอใจผมเยอะ
สมมติว่ามีข้อกล่าวหาขึ้นมาแล้วก็มีพาดพิง
ไปถึงกรรมการของ ป.ป.ป. จะทำอย่างไร?

ต้องเอาด้วยครับ

แต่ยังไม่เคยเกิดขึ้น

ผมคิดว่าถ้าทำนานไปก็ต้องมีเหมือนกันเพราะ
คนที่เขาถูกดำเนินการจะต้องทำการตอบโต้ ผมก็บอก
คนที่ทำงานว่าต้องเตรียมตัวรับสถานการณ์เอาไว้
อาจารย์ว่า สาเหตุใหญ่ๆ ของการคอร์รัปชัน
มีอะไรบ้าง?

สำหรับข้าราชการชั้นผู้น้อยมันเกิดจากเงิน
เดือนไม่พอใช้เพราะเงินเดือนน้อย แต่ก็มีข้าราชการ
ชั้นผู้น้อยอีกมากที่อยู่ได้โดยไม่ต้องกระเสือกกระสนไม่
ต้องทุจริต ช่วยกันทำงานทั้งผัวทั้งเมียบ้าง หรือ
ทำงานนอกเวลาบ้าง แต่บางคนเห็นสภาพคนอื่นที่
สบายกว่าก็อยากได้บ้าง

เมื่อหาเงินทางสุจริตไม่ได้ ก็ต้องหาทางทุจริต
มันเกิดจากความเขี้ยววน

๓๖๒

สรุปแล้วการทุจริตของข้าราชการชั้นผู้น้อย
เกิดจากปัญหาในทางเศรษฐกิจ ส่วนพวกผู้ใหญ่
เกิดจากกิเลสตัณหา อยากรวยเร็ว อยากมีบ้านใหญ่ๆ
อยากส่งลูกไปเรียนนอก อะไรทำนองนี้
บางคนรวยแล้วก็ยังโกงอีก

ทำไปๆ มันเพลินนี่ จึงหยุดไม่ได้

พวกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ถ้าจะว่าไม่พอกิน
จะเพิ่มเงินเดือน ให้เท่าไรมันก็ไม่พอสามารถอยู่ได้
ตามอัตภาพ แต่ถ้าอยากรวยก็ไม่ควรรับราชการคือ
การรับราชการเอาอำนาจหน้าที่ไปแสวงหาผลประโยชน์
ถ้าทำแบบนี้มันก็แย่ พยายามอยู่ในกรมที่มีอำนาจ
หน้าที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับบริษัทห้างร้าน และการใช้
ดุลพินิจแต่ละครั้งก็มีผลต่อบริษัทห้างร้านนั้น

การทำแบบนี้มันไม่ถูกต้อง

**คดีที่ทำเสร็จไปแล้วและเสนอนายก ฯ มีรวม
ทั้งหมดกี่เรื่อง ?**

กรณีที่ทำเสร็จแล้วและระงับเรื่องไปก็เยอะ ดู
แล้วไม่มีมูลเป็นพวกบัตรสนเท่ห์พวกอะไรก็เยอะ เป็น
เรื่องที่สอบสวนแล้วยังไม่มีเค้าที่ส่งไปในทางทุจริตแต่

๓๖๓

เป็นเรื่องที่ขัดกันทางการปกครอง จึงส่งเรื่องให้ทาง
มหาดไทยจัดการ

เรื่องนี้กรรมการมีมติว่าจะส่งไปในทางทุจริต
แต่ขัดกันในทางเจ้าหน้าที่กับชั้นรองกับชั้นสูง

ที่มีเค้าก็เรื่อง ๒ ผู้ว่าฯ เสร็จไปแล้ว นอก
นั้นก็เป็นเรื่องกรรมการฝึกหัดครู หน่วยงานกระสอบ
อะไรพวกนี้ ที่เสร็จไปแล้วนายฯ ส่งการไปแล้วก็
เรื่อง ๒ ผู้ว่าฯ ส่วนเรื่องอื่นก็ส่งไปทางกระทรวงให้ตั้ง
กรรมการสอบสวนอีก ถ้าผลออกมาเป็นที่น่าสงสัยเรา
ก็เรียกสำนวนกลับมาดูใหม่ได้

กรณี ๒ ผู้ว่าฯ ไม่มีการฟ้องศาลหรือ?

เป็นการผิดวินัย

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ถูกแบบนี้ก็ถือว่าแรงอยู่

แล้ว

**การปฏิรูปการเมือง
โดยการจัดระบบและวิธีการ
เลือกตั้งใหม่**

การปฏิรูปการเมือง โดยการจัดระบบและวิธีการเลือกตั้งใหม่

๑. ความจำเป็นในการจัดระบบการเลือกตั้งใหม่

เนื่องจากระบบการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรปัจจุบันไม่เหมาะสมกับการพัฒนา ความมั่นคงทางการเมือง ทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพ และภาพพจน์ของผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่เสียหาย เนื่องจากระบบการใช้จ่ายเงินซื้อเสียงเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งมีอัตราสูงขึ้น และผู้สมัครเกือบทุกคนต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก ทำให้ต้องพยายามแสวงหาเงินเพื่อชดเชยในการที่ลงทุนไป วิธีการหาเงินที่สำคัญที่สุดคือ ความพยายามเข้าร่วมรัฐบาล เพื่อจะได้มีโอกาสแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตัวเอง เพื่อพรรคพวก และเพื่อพรรคการเมืองที่สังกัด เพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายของพรรคในการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้แทนสังกัดพรรคเดียวกัน และช่วยเหลือค่าใช้จ่ายของพรรค โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องใช้จ่ายเงินสูงมาก ทำให้ต้องแก่งแย่งกันเข้าร่วมรัฐบาล และแย่งกันเป็นรัฐมนตรี เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบเป็นการถาวร

นอกจากนั้น ผู้แทนราษฎรยังต้องตอบแทนบุญคุณและเลี้ยงดูบรรดาหัวคะแนนทั้งหลายทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งซึ่งต้องใช้จ่ายเงินทั้งสิ้น ทำให้ผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ซึ่งตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ แม้พื้นฐานจะเป็นคนดีมีอุดมคติสูงก็ไม่อาจหลุดพ้นจากสภาพการณดังกล่าวมาแล้ว

ประชาชนโดยทั่วไปเกิดความเบื่อหน่ายและรังเกียจผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ เพราะเห็นว่าเลือกเข้าไปแล้วมีแต่เรื่องทะเลาะเบาะแว้ง เรื่องแสวงหาเงินและผลประโยชน์ เรื่องแก่งแย่งกันเป็นรัฐมนตรี เรื่องใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมกับข้าราชการประจำ ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนทั่วไปเริ่มรู้สึกว่าผู้แทนราษฎรไม่มีความหมาย บุคคลดี ๆ จำนวนไม่น้อยที่เสียสละสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร กลับกลายเป็นคนที่ประชาชนเชื่อถือไว้วางใจน้อยลง ทั้ง ๆ ที่เป็นผู้มีความตั้งใจเสียสละเพื่อประเทศชาติอย่างสูง

๒. ความจำเป็นในการแก้ไขวิธีการเลือกตั้งใหม่

เหตุการณ์ต่าง ๆ นี้ น่าจะสรุปได้ว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งได้แก่ ระบบและ วิธีการเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีข้อเสียหรือไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งมีคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์และตอบแทนบุญคุณผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ให้เงินหรือให้ประโยชน์ โดยไม่ทราบถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติและส่วนรวม จึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบและแก้ไขวิธีการเลือกตั้งใหม่ โดยการศึกษาระบบการเลือกตั้งในประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน ซึ่งมีระบบใหญ่ ๆ แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้ :

๒.๑ ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก (The Majority Electoral System)

การเลือกตั้งระบบนี้ถือว่าผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดใน การเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง โดยระบบนี้ยังแบ่งออกเป็น ๒ วิธี คือ

๒.๑.๑ วิธีเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียว (The Majority Electoral System with One Ballot)

วิธีนี้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดใน การเลือกตั้ง เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าจะได้รับคะแนนเสียง มากกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งลำดับถัดไปเพียงคะแนนเดียวก็ตาม วิธีนี้เป็นวิธีที่ประเทศไทยใช้อยู่ตลอดระยะเวลาที่มีการปกครอง ระบบรัฐสภา โดยถือตามแบบอย่างของประเทศอังกฤษ ปัจจุบันนี้ มีประเทศในเครือจักรภพยังคงใช้ระบบนี้อยู่ ได้แก่ แคนาดา, ศรีลังกา, กานา, อินเดีย, นิวซีแลนด์, ไนจีเรีย และเซียร์ราเลโอน ประเทศนอกเครือจักรภพ เช่น ลิเบีย, บราซิล และสมาชิกสภา ซีเนทของสหรัฐอเมริกา

๒.๑.๒ วิธีเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากสองรอบ (The Majority Electoral System with Two Ballots)

วิธีนี้ใช้สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แต่ละเขตมีผู้แทน ได้หนึ่งคน ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งจะต้องได้คะแนนเสียงข้างมากเด็ด ขาด (Absolute Majority) ในการเลือกตั้งรอบแรก เช่น ในเขตเลือก ตั้งมีผู้มีสิทธิออกเสียง ๑๐๐,๐๐๐ คน ผู้ได้รับเลือกตั้งในรอบแรก จะต้องได้คะแนนเสียงเกิน ๕๐,๐๐๐ คะแนน จึงจะได้รับเลือก

ถ้ารอบแรกนี้ไม่มีผู้ใดได้คะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งดังกล่าว จะต้องเลือกตั้งอีกรอบหนึ่งเป็นรอบที่สอง โดยเว้นระยะเวลาห่างกันหนึ่งหรือสองสัปดาห์ โดยตัดผู้ที่ได้คะแนนลำดับท้าย ๆ ออกให้เหลือเพียงสองลำดับแรก การลงคะแนนในรอบสองนี้ เป็นการลงคะแนนแบบเสียงข้างมากธรรมดา ผู้สมัครคนใดได้คะแนนเสียงสูงสุด ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งแม้คะแนนเสียงสูงสุดนั้นจะต่ำเพียงใดก็ตาม วิธีนี้ใช้อยู่ในประเทศฝรั่งเศส และอีกบางประเทศ รวมทั้งการเลือกตั้งประธานาธิบดีของประเทศรัสเซีย

วิธีดังกล่าวนี้ สามารถนำมาใช้กับการเลือกตั้งแบบรวมเขต โดยแต่ละเขตมีผู้แทนราษฎรได้หลายคน เช่น การเลือกตั้งในคาเมรูน, โปแลนด์ และเลบานอน

๒.๒ ระบบการเลือกตั้งแบบอัตราส่วน (Proportional Representation Electoral System)

การเลือกตั้งระบบนี้นิยมใช้กันแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตก หลังจากที่ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวแบบอังกฤษ (แบบที่ใช้อยู่ในประเทศไทย) แล้วไม่ประสบความสำเร็จ จึงต้องพัฒนาการเลือกตั้งเป็นระบบใหม่

ประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ระบบนี้ได้แก่ เดนมาร์ก, นอร์เวย์, สวีเดน, ฟินแลนด์, ไอร์แลนด์, เบลเยียม, ลักเซมเบิร์ก, เนเธอร์แลนด์, ออสเตรเลีย, กรีซ, อิตาลี และ สวิตเซอร์แลนด์ นอกทวีปยุโรปได้แก่ อิสราเอล, ตุรกี, อียิปต์ และ อีกหลาย ๆ ประเทศ

๒.๓ ระบบเลือกตั้งแบบผสม

สำหรับประเทศเยอรมันตะวันตกใช้ระบบเลือกตั้งผสมกันทั้งสองระบบ กล่าวคือ ในสภาผู้แทนราษฎร (Bundestag) มีจำนวนผู้แทนราษฎร ๔๙๖ คน จะแบ่งจำนวนผู้แทนออกเป็นสองส่วนเท่า ๆ กัน ส่วนละ ๒๔๘ คน แล้วจัดให้มีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ๆ ละ ๑ คน โดยใช้วิธีเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดา ส่วนอีก ๒๔๘ คน ใช้วิธีเลือกตั้งตามอัตราส่วน โดยผู้ออกเสียงเลือกตั้งจะลงคะแนนตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองที่ส่งสมัครในเขตปกครอง (มีการแบ่งการปกครองเป็นหลายเขต) โดยผู้ออกเสียงเลือกตั้งจะมีบัตรลงคะแนน ๒ ใบ ใบหนึ่งลงคะแนนให้ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน ส่วนอีกใบหนึ่งลงคะแนนตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครในเขตปกครอง โดยการคิดคะแนนจะคิดตามอัตราส่วนของผู้มาใช้สิทธิลงคะแนน ซึ่งการคิดคะแนนแบบเยอรมันค่อนข้างจะยุ่งยาก ซึ่งจะเสนอวิธีการคิดคะแนนที่ง่ายและสะดวกกว่า

เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๓๙ นี้เอง ประเทศญี่ปุ่นซึ่งประสบปัญหาประชาชน เสื่อมความนิยมในนักการเมือง ได้แก้ไขวิธีการเลือกตั้งใหม่เป็นแบบผสมเช่นเดียวกับประเทศเยอรมัน โดยเลือกผู้แทนในระบบอัตราส่วนตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมือง จำนวน ๒๐๐ คน โดยแบ่งออกเป็นเขตเลือกตั้งใหญ่ ๑๑ เขต และ เขตเลือกตั้งเล็กอีก ๓๐๐ เขต แต่ละเขตเลือกผู้แทนราษฎรได้ ๑ คน รวมเป็น ผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน

๓. การเปรียบเทียบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก และแบบอัตราส่วน เพื่อการนำการเลือกตั้งแบบอัตราส่วนมาใช้ในประเทศไทย

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก	การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน
<p>๑. มีความเป็นประชาธิปไตยน้อย เพราะหากเอาคะแนนของผู้สมัครอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมดมารวมกัน คะแนนเสียงทั้งหมดนี้มักจะมากกว่าคะแนนเสียงของผู้ได้รับเลือกตั้ง เช่น ในเขตเลือกตั้งหนึ่ง มีผู้แทนได้ ๓ คน มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัคร ๕ พรรค ๆ ละ ๓ คน มีผู้ออกเสียงลงคะแนน ๑๐๐,๐๐๐ คน ผลการลงคะแนนปรากฏว่าพรรค ก. ได้ ๔๐,๐๐๐ คะแนน, พรรค ข. ได้ ๓๕,๐๐๐ คะแนน, พรรค ค. ได้ ๑๕,๐๐๐ คะแนน, พรรค ง. ได้ ๘,๐๐๐ คะแนน และ พรรค จ. ได้ ๒,๐๐๐ คะแนน ทำให้พรรค ก. ได้รับ</p>	<p>๑. มีความเป็นประชาธิปไตยเพราะผู้ที่จะได้รับเลือก จะเฉลี่ยกันระหว่างพรรคการเมืองที่ได้รับคามนิยมสูง โดยจะมีผู้แทนราษฎรตามอัตราส่วนของคะแนนนิยม ซึ่งคิดตามอัตราส่วนแล้ว พรรค ก., พรรค ข. และ พรรค ค. จะได้รับเลือกตั้งพรรค ละ ๑ คน ทำให้ประชาชน ๙๐,๐๐๐ คน มีผู้แทน ได้รับเลือกเข้าสภา แทนที่พรรค ก. จะได้รับเลือกตั้งไป ทั้ง ๓ คน</p>

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

เลือกตั้งทั้ง ๓ คน ส่วน พรรค ข., ค., ง., และ จ. ไม่ได้รับเลือกเลย ทั้ง ๆ ที่มีคะแนนเสียงรวมกันถึง ๖๐,๐๐๐ คะแนน มากกว่า พรรค ก. ซึ่งมีคะแนนเสียงเพียง ๔๐,๐๐๐ คะแนน

๒. มีการกล่าวหาว่าผู้ได้รับเลือกตั้งระบบนี้มักเป็นผู้แทนของประชาชนส่วนน้อย
๓. เป็นระบบแพ้คัดออก ทำให้ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติสูงแต่บังเอิญได้รับคะแนนเสียง น้อยกว่าผู้สมัครอื่นเพียงเล็กน้อยจะไม่ได้รับเลือก และไม่มีโอกาสทำงานในสภาผู้แทนราษฎรเลย จึงต้องแข่งขันแบบเอาเป็นเอาตาย จนถึงการทุ่มเงินซื้อเสียงเพราะถือคติว่า “แพ้ไม่ได้”

การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน

๒. ผู้รับเลือกตั้งถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนทุกกลุ่ม ซึ่งรวมกันเป็นประชาชนส่วนใหญ่
๓. เป็นระบบเฉลี่ยคะแนนเสียง โดยพรรคใดได้คะแนนเสียงเป็นอัตราส่วนเท่าใด บุคคลที่มีรายชื่อในบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค จะได้เป็นผู้แทนเรียงตามลำดับ ทำให้ คนดีที่อยู่ต่างพรรคกันมีโอกาสทำงานร่วมกัน

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

๔. เป็นการเลือกตั้งที่เน้นความสำคัญของตัวบุคคลที่สมควรรับเลือกตั้งมากกว่าความสำคัญของพรรค และนโยบายของพรรค
๕. เป็นการเลือกตั้งที่เปิดโอกาสให้มีการทุจริตโดยการทุ่มเงินซื้อเสียง ซึ่งนับวันจะขยายวงกว้างขึ้น โดยเฉพาะในต่างจังหวัด ผู้มีเงินจะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ส่วนผู้มีคุณงามความดีและได้รับการนับหน้าถือตา จะไม่ได้รับเลือกตั้ง เพราะประชาชนไม่ได้รับเงินหรือได้รับผลประโยชน์

การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน

๔. เป็นการเลือกตั้งที่เน้นความสำคัญของพรรค ตรงกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ว่า “พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค”
๕. เป็นการเลือกตั้งพรรคโดยตัวบุคคลที่อยู่ในบัญชีรายชื่อผู้รับเลือกตั้งของพรรค ไม่มีความจำเป็นต้องทุ่มเงิน เพราะผู้มีชื่อลำดับต้น ๆ ตามบัญชีรายชื่อของพรรคมีสิทธิได้เป็นผู้แทนอยู่แล้ว ส่วนผู้มีชื่อในลำดับท้าย ๆ ก็คงไม่ใช้วิธีการทุ่มเงินเพื่อซื้อคะแนนเสียง เพราะการทุ่มเงินจะไม่ให้ประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ทุ่มเงิน แต่ผู้ที่ได้ประโยชน์จะเป็น

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

๖. เป็นการเลือกตั้งที่มีการ
โจมตีตัวบุคคลผู้สมัคร
รับเลือกตั้งเป็นรายตัว ด้วย
ข้อความที่จริงบ้าง เท็จบ้าง
ส่วนมากมักเป็นการใส่ร้าย
ป้ายสีและสาดโคลนให้
เสียหายทำให้คนดี ๆ จำนวน
ไม่น้อยไม่ต้องลงสมัคร
รับเลือกตั้งเพราะไม่ต้องการ
ถูกสาดโคลน
๗. ผู้ได้รับเลือกตั้งมักไม่มีระเบียบ
วินัยไม่สนใจและเคารพเชื้อพืง
พรรค เพราะถือว่าได้รับ
เลือกตั้งมาด้วยความสามารถ
ส่วนตัว ถ้าไม่พอใจ อาจ
เปลี่ยนพรรคไปลงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน

ผู้ที่อยู่ในลำดับต้น ๆ
ของบัญชีรายชื่อเท่านั้น

๖. การโจมตีตัวบุคคล
จะลดลง เพราะจะต้อง
เปลี่ยนเป็นการโจมตี
ชื่อเสียงพรรค นโยบาย
พรรค สำหรับตัวบุคคล
ที่อาจถูกโจมตีได้มาก
จะได้แก่หัวหน้าพรรค
หรือบุคคลสำคัญของ
พรรค ซึ่งจะเป็นวิธีการ
นำไปสู่ระบอบประชา-
ธิปไตยที่ถูกต้องได้
มากกว่า และคนดี ๆ
จะลงสมัครรับเลือกตั้ง
มากขึ้น
๗. ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้
ได้ รับ คัด เลือก ให้
มีชื่อในบัญชีผู้สมัคร
รับเลือกตั้งของพรรค
และเนื่องด้วยประชาชน
เลือกพรรค ผู้ได้รับ

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

ในสังกัดพรรคอื่น และมักได้รับเลือกตั้ง โดยเฉพาะในต่างจังหวัด เพราะสามารถซื้อเสียงเข้ามาได้อีก

๘. ต้องมีการเลือกตั้งซ่อม ในกรณีผู้ได้รับเลือกตั้ง ตาย ลาออกหรือถูกพรรคไล่ออก ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ และทำให้ ประชาชน เบื่อหน่าย

การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน

เลือกตั้ง จึงต้องเคารพ เชื้อพียงพรรค ผู้แทนราษฎรในระบบนี้จึงเป็น ผู้มีระเบียบวินัย

๘. ในระบบเลือกตั้งตาม อัตราส่วนไม่ต้องมีการ เลือกตั้งซ่อม ในกรณี ผู้ได้รับเลือกตั้ง คนใด ตาย ลาออกหรือถูก ไล่ออก ให้เลื่อนคนที่อยู่ ในลำดับถัดไปขึ้นไป แทนที่ (อาจมีข้อทักท้วง ว่าอาจมีการฆ่ากันตาย เพื่อได้เลื่อนอันดับเป็น ผู้แทนแทนที่คนตาย หรือจ่ายเงินจำนวนสูง ให้ผู้แทนลาออกเพื่อ เข้าแทนที่ ซึ่งกรณีนี้ใน ทางปฏิบัติจะเกิดขึ้น ยาก เพราะปัจจุบันนี้ จังหวัดที่มีผู้แทนคน เดียวก็ไม่มี การฆ่ากัน

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

๘. การเลือกตั้งระบบนี้ตลอดเวลา ๖๔ ปีไม่ทำให้พรรคใดพรรคหนึ่งได้เสียงข้างมากเด็ดขาด เพราะพรรคการเมืองมีมาก ทำให้การตั้งรัฐบาลต้องร่วมกันหลายพรรค

การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน

ตาย เพื่อให้คนที่ได้รับความนิยมใกล้เคียงกันได้รับเลือกตั้งก่อนวันออกเสียงลงคะแนน หรือฆ่าคนที่ได้รับเลือกตั้งแล้วเพื่อจะให้มีโอกาสได้เลือกตั้งใหม่)

๙. อาจสร้างระบบพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง เพราะพรรคที่ได้รับความนิยมมากอาจมีเพียงพรรคใหญ่ ๆ ไม่กี่พรรค และอาจกำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนนิยมต่ำ (เช่น ต่ำกว่าห้าเปอร์เซ็นต์ของผู้ออกเสียงลงคะแนน) ไม่มีโอกาสมีผู้แทนในสภา เพราะได้รับความนิยมน้อยเกินไป จะทำให้เหลือแต่พรรคการเมืองใหญ่ ๆ

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

๑๐. เป็นการเลือกตั้งที่มีปัญหาความไม่ยุติธรรมในการแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นเขตละ ๓ คน หรือ ๒ คน เพราะมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในบางครั้งว่าแบ่งเขตเลือกตั้งโดยมีเจตนาช่วยเหลือผู้สมัครบางพรรค
๑๑. เป็นการเลือกตั้งที่มีความสับสนในการจำชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะจะต้องกาบัตรเลือกตั้ง ให้ถูก โดยต้องจำทั้งชื่อพรรคและชื่อคน ทำให้เกิดความเป็

การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน

- เท่านั้น ซึ่งการจัดตั้งรัฐบาลโดยพรรคเดียวอาจเกิดขึ้นได้ หรืออาจจัดตั้งรัฐบาลผสมจากน้อยพรรค เช่น ๒ หรือ ๓ พรรคเท่านั้น อันจะทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ
๑๐. ไม่มีปัญหาเรื่องการแบ่งเขต เพราะมีเขตเลือกตั้งที่แน่นอนอยู่แล้ว โดยถือประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง
  ๑๑. ไม่มีความสับสนในการลงคะแนน เพราะประชาชนเลือกพรรคเท่านั้น เช่น เลือกพรรค ก. กาบัตร์เบอร์ ๑, เลือกพรรค ข. กาบัตร์เบอร์ ๒

การเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก

นายในการจำชื่อ แม้กระทั่ง เลือกตั้งไปแล้วยังจำไม่ได้ว่าผู้ใดเป็นผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งของตน

๑๒. ไม่เปิดโอกาสให้ใช้ระบบแบ่งแยกการทำหน้าที่ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร เพราะถ้าให้ผู้แทนราษฎรต้องพ้นจากหน้าที่ เมื่อไปทำหน้าที่ในฝ่ายบริหาร จะต้องมีการเลือกตั้งซ่อม ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย และต้องจัดเลือกตั้งบ่อยๆ ทำให้ยุ่งยากและสิ้นเปลืองงบประมาณ

การเลือกตั้งแบบอัตราส่วน

เลือกพรรค ค. กาบัตร์เบอร์ ๓ เป็นต้น โดยกาบัตร์ เพียงเบอร์เดียว และจำเพียงชื่อพรรคเท่านั้นไม่ต้องจำชื่อตัวบุคคล ทำให้ไม่ยุ่งยาก และบัตรเสียจะมีน้อย

๑๒. เปิดโอกาสให้มีการแบ่งแยกการทำหน้าที่ได้ง่ายขึ้น โดยผู้แทนราษฎรที่ไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ให้พ้นจากการทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และให้ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารเพียงอย่างเดียว โดยเลื่อนผู้ที่อยู่ถัดไปในบัญชีรายชื่อเดียวกันขึ้นมาแทนที่ โดย ไม่ต้องมีการเลือกตั้งซ่อม

๔. การนำระบบเลือกตั้งตามอัตราส่วนมาใช้ในรัฐสภา ของไทย

ก่อนการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น กรรมการธิการสามัญในสภาผู้แทนราษฎรได้แก่ สมาชิกฝ่ายรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งฝ่ายค้านจะไม่ยินยอม จะขอให้มีการออกเสียงลงคะแนนทุกครั้งและทุกรูปแบบ ซึ่งทำให้เสียเวลามาก และในที่สุด ฝ่ายค้านซึ่งมีเสียงน้อยกว่าจะพ่ายแพ้ไป โดยไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการ โดยเฉพาะการรับเลือกเข้าเป็นกรรมการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งถือว่ามี ความสำคัญมาก ปรากฏว่าผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านรายใด ถ้าได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการฯ มักจะเป็นผู้แทนราษฎรซึ่งมีความสัมพันธ์ทางส่วนตัวกับฝ่ายรัฐบาลเป็นพิเศษเท่านั้น

แต่ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้แทนราษฎรฝ่ายข้างน้อย และต้องการให้ฝ่ายเสียงข้างมาก และฝ่ายเสียงข้างน้อยมีโอกาสทำงานสำคัญของสภาผู้แทนฯ ร่วมกัน โดยเริ่มนำระบบนี้มาใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๒๑ และได้ใช้ระบบนี้ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งได้บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม ว่า “กรรมการธิการสามัญที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง หรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร”

“ กระบวนการสามัญที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือ
ใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง หรือกลุ่ม
พรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร ”

ปรากฏว่า วิธีการนี้ได้ผลเป็นที่พอใจอย่างยิ่ง เพราะไม่มีการขัดแย้งในการเลือกตั้งคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรเลย กล่าวคือ ในวันเลือกตั้งกรรมการ พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะเสนอชื่อบุคคลซึ่งพรรคคัดเลือกแล้วให้เป็นกรรมการตามอัตราส่วนที่แต่ละพรรคมีสิทธิ โดยไม่ต้องมีการออกเสียงลงคะแนน นอกจากนั้น ฝ่ายเสียงข้างน้อยซึ่งเป็นฝ่ายค้าน นอกจากได้รับเลือกให้มีส่วนร่วมในคณะกรรมการตามอัตราส่วนโดยไม่ต้องวิ่งเต้นร้องขอจากฝ่ายเสียงข้างมากแล้ว บางคนยังได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการอีกด้วย นับว่าเป็นระบบประนีประนอมอย่างดียิ่ง ทำให้คณะกรรมการได้คนดีและเหมาะสมมาทำงานร่วมกัน โดยพรรคเลือกคนเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบโดยไม่ต้องแข่งขันกันในสภา

๕. หัวใจของการปฏิรูปการเมืองไทย

เหตุผลในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙ ให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๙ ที่สำคัญที่สุดได้แก่การจัดตั้งองค์กรจัดทำรัฐธรรมนูญ

“ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองขึ้นใหม่ให้มี
เสถียรภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ..... ”

เหตุการณ์ทางการเมืองเช่นนี้เคยเกิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศส ในสาธารณรัฐที่ ๔ ซึ่งรัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ มีการเปลี่ยนรัฐบาล โดยเฉลี่ยทุก ๆ หกเดือน ทำให้ประเทศชาติเสียหายมาก โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ด้านความเป็นอยู่และปากท้องของประชาชน เมื่อถูกกดดันอย่างมาก รัฐสภาจึงได้มอบอำนาจให้องค์กรจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น เป็นรัฐธรรมนูญฉบับสาธารณรัฐที่ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งแก้ไขระบบเลือกตั้ง เปิดโอกาสให้คนที่เข้ามาปกครองประเทศ ทำให้ นายพลฯ ชาร์ล เดอโกลล์ ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของประเทศฝรั่งเศสโดยการเลือกตั้งทางอ้อม และแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการเลือกตั้งโดยตรงในเวลาต่อมา และทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพต่อมาจนถึงทุกวันนี้

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเมืองไทย จึงได้แก่การปฏิรูประบบและวิธีการ เลือกตั้งใหม่ ซึ่งถ้าคนที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว คนดีเหล่านี้จะมีโอกาสเลือกผู้นำที่ดีมาเป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดินให้เจริญ

รุ่งเรือง สร้างศรัทธาให้แก่ประชาชน โดยบุคคลเหล่านี้จะต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และพรรคพวก ไม่ใช่คนประเภท “คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง และทำอย่างหนึ่ง” ไม่ใช่คนที่ผ่านการเลือกตั้งโดยการซื้อสิทธิซื้อเสียง ต้องเป็นคนมีความรู้ความสามารถ มีบารมี สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ถูกต้องและรวดเร็ว เป็นที่เคารพนับถือของข้าราชการ และประชาชน

๖. ระบบและวิธีเลือกตั้งที่ควรนำมาใช้ในประเทศไทย

ระบบเลือกตั้งในประเทศไทยควรใช้ระบบผสม คือ ใช้ระบบเลือกตั้งตามอัตราส่วนโดยพรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอต่อประชาชนในวันสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนทั่วประเทศเลือกพรรคการเมือง โดยถือหลัก “พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค” ผสมกับระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียว โดยแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นเขตเล็ก มีผู้แทนได้เขตละหนึ่งคน โดยอาจดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ อาจกำหนดจำนวนผู้แทนราษฎรไว้ตายตัวที่ ๔๐๐ คน (ปัจจุบัน ๓๙๓ คน) ให้มีการเลือกตั้งตามอัตราส่วนตามบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง จำนวน ๒๐๐ คน อีก ๒๐๐ คน แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๒๐๐ เขต มีผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน (สหรัฐอเมริกา มีผู้แทนราษฎรตายตัว ๔๓๕ คน, ประเทศเยอรมัน มีผู้แทนราษฎรตายตัว ๔๙๖ คน เป็นต้น)

๖.๒ ประชาชนผู้เลือกตั้งทุกคนจะมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยหย่อนบัตรเลือกตั้งในวันเดียวกัน ๒ บัตร บัตรแรกเลือกพรรค, บัตรที่สองเลือกตัวบุคคลในเขตเลือกตั้ง ซึ่งจะง่ายมากไม่มีความสับสน

๖.๓ การคิดคะแนนเสี่ยงในการเลือกตั้งตามอัตราส่วน จะคิดง่ายมาก เช่นผู้แทนราษฎรจำนวน ๒๐๐ คน ถ้าพรรค ก. ได้รับความนิยมทั่วประเทศ ๓๐% จะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร ๖๐ คน ได้แก่หมายเลข ๑ ถึง หมายเลข ๖๐, พรรค ข. ได้รับความนิยมทั่วประเทศ ๒๐% จะมีผู้แทนราษฎร ๔๐ คน ได้แก่ หมายเลข ๑ ถึงหมายเลข ๔๐ ส่วนพรรคอื่นๆ จะมีจำนวนผู้แทนราษฎรเฉลี่ยกันไปตามอัตราส่วน สำหรับพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมน้อย เช่น ต่ำกว่า ๕% อาจถูกตัดออกจากบัญชีเพื่อส่งเสริมให้มีพรรคใหญ่ ๆ น้อยพรรค จนถึงขนาดที่พรรคเดียวอาจจัดตั้งรัฐบาลได้โดยไม่ต้องจัดตั้งรัฐบาลผสม

๗. ผลดีของระบบและวิธีเลือกตั้งแบบใหม่

๗.๑ ขจัดปัญหาการซื้อเสียง เพราะประเทศเป็นเขตเลือกตั้งจะมีจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งประมาณ ๓๐ กว่าล้านคน จะทำให้การซื้อเสียงเป็นไปได้

๗.๒ ผู้นำของพรรคซึ่งมักจะเป็นตัวการในการซื้อเสียง ไม่ต้องใช้เงินซื้อเสียง เพราะยอมถูกจัดให้อยู่ในลำดับต้น ๆ ของบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรค และมีโอกาสได้รับเลือกอยู่แล้ว

๗.๓ ผู้นำของพรรคไม่ต้องหนีไปลงสมัครรับเลือกตั้งในต่างจังหวัด ซึ่งทำให้เป็นผู้แทนของคนต่างจังหวัด แต่ระบบใหม่ผู้นำของพรรคจะเป็นผู้แทนของประชาชนทั่วประเทศ

๗.๔ พรรคจะต้องพิถีพิถันในการเชิญ “คนดี” เข้ามาอยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรค และจะต้องแข่งขันไปซื้อเชิญ “คนดี” มาสังกัดพรรคของตน ซึ่งประชาชนสามารถตัดสินใจมอบความไว้วางใจให้พรรคที่ตนนิยมได้ง่ายขึ้น โดยดูจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประกอบกับความเป็นผู้นำ ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ บารมีของหัวหน้าพรรค และผู้นำพรรค

๗.๕ คนดีของพรรค และคนดีของต่างพรรค สามารถมีโอกาสดำเนินเข้ามาทำงานการเมืองร่วมกันในสภาโดยความสนใจ เพราะไม่เคยผ่านการหาเสียงโจมตี ด่าว่าอย่างรุนแรงซึ่งกันและกันมาก่อน

๗.๖ การแบ่งแยกการทำหน้าที่ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร สามารถทำได้ง่าย เช่น อาจกำหนดให้ผู้ที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร (นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรี, ข้าราชการการเมืองตำแหน่งต่าง ๆ) ต้องได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรก่อน เมื่อได้รับตำแหน่งทางฝ่ายบริหารแล้วให้พ้นจากตำแหน่งทางฝ่ายนิติบัญญัติ และเลื่อนผู้ที่อยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคเดียวกันขึ้นมาแทนที่ โดยไม่ต้องเลือกตั้งซ่อมและไม่เสียสัดส่วนผู้แทนราษฎรของพรรคในการให้การสนับสนุนรัฐบาล

สำหรับผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกในเขตเลือกตั้งเขตละ
หนึ่งคน ถ้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ให้พ้นจากการทำหน้าที่ฝ่าย
นิติบัญญัติเช่นเดียวกัน สำหรับตำแหน่งที่ว่างลงอาจดำเนินการ
ได้ ๒ แบบ คือ ให้มีการเลือกตั้งซ่อม หรืออาจเลื่อนผู้ที่ได้คะแนน
เสียงถัดไปขึ้นมาแทนที่ซึ่งในทางปฏิบัติน่าจะมีโอกาสน้อย เพราะ
ผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตามบัญชีรายชื่อของพรรค น่าจะมี
โอกาสได้รับเลือกเข้าทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร เพราะจะมีผู้ทรง
คุณวุฒิและเพียบพร้อมด้วยความรู้ความสามารถมากกว่า และ
ถือว่าเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยที่แท้จริง ไม่ใช่ผู้แทนราษฎร
เฉพาะในเขตเลือกตั้ง

๗.๗ การซื้อสิทธิขายเสียงในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ จะน้อย
ลงหรือหมดไป เพราะ เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วโอกาสที่จะไปเป็น
รัฐมนตรีมีน้อย ทำให้ไม่มีการลงทุนซื้อเสียงเช่นปัจจุบัน

๗.๘ ระบบโควตาในการแต่งตั้งรัฐมนตรีจะหมดไป
เพราะการรวบรวมเสียงของผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่งให้สนับสนุน
ผู้แทนราษฎรบางคนเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีว่าการ
เช่นที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันจะกระทำมิได้

๗.๙ ระบบเลือกตั้งแบบจังหวัดนิยม หรือภาคนิยม
หรือการสืบทอดทายาททางการเมืองจะหมดไป โดยผู้ที่จะลงเล่น
การเมืองต้องพิสูจน์ตนเองแก่ประชาชน และสังคมตามลำดับว่า
มีความเหมาะสมในการเป็นผู้แทนราษฎร ไม่มีการเรียนลัด

๗.๑๐ จะมีระบบควบคุมฝ่ายบริหาร และในด้านความซื่อสัตย์ ด้านจริยธรรมและด้านความมีระเบียบวินัยอย่างเข้มงวด กวดขัน ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติที่ถูกรพรรคขับให้ออกจากพรรค ไม่สามารถกลับเข้าสู่วงการเมืองตลอดสมัยการเลือกตั้งนั้น

๗.๑๑ จะมีระบบควบคุมผู้บริหารพรรค โดยองค์กรของพรรค และองค์กรของประชาชน ซึ่งผู้บริหารพรรคที่ขาดความซื่อสัตย์ ขาดจริยธรรม และขาดระเบียบวินัยก็อาจถูกขับออกจากพรรคเช่นเดียวกัน ซึ่งจะทำให้พ้นจากตำแหน่งในฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติด้วย

๗.๑๒ ระบบการจ่ายเงินสนับสนุนผู้แทนราษฎรประจำปี ซึ่งเรียกว่า “งบผู้แทน” จะหมดไป เพราะเป็นเรื่องที่ผิดหน้าที่ และผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งตามระบบอัตราส่วนคงจะไม่ให้ความเห็นชอบ

๗.๑๓ ระบบที่นักการเมืองเข้าก้าวก่ายแทรกแซงข้าราชการประจำในการปฏิบัติหน้าที่ และการแต่งตั้งโยกย้ายที่ไม่เป็นธรรมจะหมดไป เพราะผู้แทนราษฎรไม่ต้องเอาใจ “บรรดาหัวคะแนน” ซึ่งบุคคลเหล่านี้คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบีบบังคับหรือชักนำให้นักการเมืองกระทำผิดในเรื่องต่าง ๆ

๗.๑๔ เมื่อบทบาทของนักการเมืองลดลงโดยไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ในทาง มิชอบ ไม่สามารถทุจริตและประพฤติมิชอบเช่นที่สามารถกระทำได้ในระบบเลือกตั้งปัจจุบัน “คนที่ไม่ดี”

จะไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในวงการเมือง เฉพาะ “คนดี” เท่านั้น
จึงจะมีโอกาสเข้ามาเป็นนักการเมืองที่ดี

๘. ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกผู้นำ และผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร

๘.๑ ให้แต่ละพรรคจัดตั้งคณะกรรมการพรรคซึ่งสมาชิก
ยอมรับ

๘.๒ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น

๘.๓ ให้ผู้ต้องการสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง
สองประเภท ยื่นใบสมัครตามแบบของพรรค โดยระบุรายละเอียด
พร้อมหลักฐานต่าง ๆ ตามที่พรรคกำหนด

๘.๔ ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำแบบฟอร์มการให้
คะแนนผู้สมัครเช่นเดียวกับการสรรหาคนปดี หรืออธิการบดีใน
มหาวิทยาลัยของรัฐ โดยกำหนดการให้คะแนนในด้านวิบุฒิ
คุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ผลงาน ในอดีตทั้ง
ในประเทศ และต่างประเทศ ที่เป็นผลดีแก่ภาคราชการ ภาค
เอกชน ในด้านบริการประชาชน ด้านการเมือง ด้านการศึกษา ด้าน
เศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านอุดมการณ์ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านวิสัย
ทัศน์ ด้านความสำเร็จในชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว ด้านวิชาชีพ
ประวัติส่วนตัว โดยเฉพาะอาชญากรรม ฯลฯ หลังจากนั้นให้คณะ

กรรมการสรรหารวบรวมผลการสรรหาเสนอคณะกรรมการของพรรคพิจารณาต่อไป และควรให้มีการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

๘.๕ ให้คณะกรรมการของพรรค คณะกรรมการคณะต่าง ๆ ของพรรคผู้สมัคร เข้ารับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรทั้งสองประเภท แสดงบัญชีทรัพย์สินและ หนี้สินของตนตามแบบของ ป.ป.ป. และพร้อมที่จะให้เปิดเผยต่อสาธารณชน

๙. ข้อเสนอแนะในการควบคุมความซื่อสัตย์ของพรรคการเมือง

เพื่อขจัดผู้ที่ทำตัวเป็น “นายทุน” ของพรรค หรือ “เจ้าของ” พรรค ควรให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินอุดหนุนพรรคการเมืองตามอัตราส่วนที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนเสียงจากทั่วประเทศ เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง นอกจากนั้น ให้มีระเบียบการกำหนดประเภทและ จำนวนเงินที่จะมีผู้บริจาคให้กับพรรคการเมืองซึ่งอาจได้รับการลดหย่อนภาษีอากร ตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพรรคการเมืองใดได้รับการสนับสนุนตามที่กล่าวข้างต้น จะต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สิน และรายรับ-รายจ่ายของพรรคการเมืองโดยละเอียด มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรองความถูกต้องเช่นเดียวกับบริษัทจำกัด หรือมูลนิธิ หลังจากนั้น ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบความถูกต้องทุกปี และให้บัญชี งบดุลนี้เป็นเอกสารสาธารณชนที่เปิดเผยได้

สรุป

ระบบเลือกตั้งตามอัตราส่วนนี้ได้นำเสนอต่อสาธารณชนตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๓๐ (ตั้งแต่ ๓๔ ปีที่แล้ว) และได้มีการนำเข้าพิจารณาในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยกำหนดเขตเลือกตั้งตามเขตเลือกตั้งปัจจุบัน แต่เปลี่ยนวิธีเลือกตั้งเป็นแบบอัตราส่วน แต่หลังจากนั้นได้ศึกษาและติดตามวิวัฒนาการการเลือกตั้งทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดเวลา จึงสรุประบบและวิธีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแบบผสมเสนอมาโดยเอกสารฉบับนี้

ส่วนการปฏิรูปการเมืองในส่วนอื่น ๆ เช่น การปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูประบบให้ความคุ้มครอง สิทธิประชาชน เช่น การจัดตั้งศาลปกครอง, การให้มีกฎหมาย วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, การให้มีกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่, การจัดตั้งองค์การถาวรที่เป็นอิสระในการควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นอิสระ และเป็นธรรม ฯลฯ จะได้นำเสนอต่อไป และมีความเชื่อมั่นว่าเมื่อมีการปฏิรูปการเมือง เรื่องระบบและวิธีการเลือกตั้งเป็นผลสำเร็จได้ผู้แทนที่ดีแล้ว จะทำให้ได้รัฐบาลที่ดี ซึ่งจะร่วมกันทำหน้าที่ปฏิรูปการเมืองด้านอื่น ๆ ให้เหมาะสมตามความต้องการของประชาชนต่อไป

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

อดีตประธานรัฐสภา

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

หมายเหตุ : เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารประกอบการบรรยาย
เรื่อง “การปกครองระบอบประชาธิปไตย” ณ วิทยาลัยเสนาธิการ
ทหาร วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

: เป็นที่มาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ.๒๕๔๐

**กำเนิดการนำเทคโนโลยี
(Electronic Monitoring)
มาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย**

รายการปัญหาบ้านเมือง ตอนที่ ๓๕ ตอน แก้ปัญหาคนล้นคุกด้วยเทคโนโลยี ออกอากาศวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

รายการปัญหาบ้านเมืองเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ได้นำเสนอ เรื่อง แนวทางการแก้ปัญหาคคนล้นคุกด้วยเทคโนโลยี ที่คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นธ.) ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลกระทบของปัญหาคคนล้นคุกนั้นกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักโทษที่อยู่ในเรือนจำ โดยทางรายการปัญหาบ้านเมืองได้นำเสนอเรื่องนี้แก่ท่านผู้ชมไปตั้งแต่ในการออกอากาศครั้งแรก ๆ แล้ว ในคราวนี้จึง

ขอนำเสนอถึงแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่ง คอ.นธ. ได้ทำการศึกษาและหาแนวทางแก้ไข และได้ทำเป็นข้อเสนอซึ่งได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ประธานคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นธ.) กล่าวถึงปัญหาดังกล่าวที่ว่า ในปัจจุบันปัญหาเรื่องคนล้นคูกนั้นส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของนานาชาติเป็นอย่างมาก เนื่องจากที่ผ่านมากการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาของประเทศไทยขัดต่อหลักนิติธรรม ทั้งปัญหาความแออัดของนักโทษในแต่ละเรือนจำ อัตราส่วนของนักโทษต่อจำนวนผู้คุมซึ่งไม่ได้มาตรฐานตามที่สหประชาชาติกำหนด กล่าวคือ ในขณะนี้ประเทศไทยมีจำนวนนักโทษในเรือนจำ ๑๔๐ แห่งทั่วประเทศประมาณ ๒๔๘,๐๐๐ คนแต่มีจำนวนผู้คุมประมาณ ๑๑,๐๐๐ คนเป็นอัตราส่วนผู้คุมต่อนักโทษ ๑ ต่อ ๒๓ คน ทำให้ประสิทธิภาพการดูแลนักโทษไม่ได้มาตรฐาน ทำให้คุกกลายเป็นสถานที่ส่งต่อพฤติกรรมอาชญากร เป็นแหล่งก่ออาชญากรรม รวมทั้ง มีการใช้ใช้ตรวนขนาดใหญ่ ไม่ว่าผู้ต้องหาจะได้รับโทษอะไรต้องเดินลากตรวน

ปัญหาทั้งหลายเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย ซึ่งทางคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นธ.) ได้ทำการศึกษาปัญหานี้มาระยะเวลาหนึ่ง โดยคณะกรรมการที่ทำการศึกษาและได้ทำเป็นข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีนั้นเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับงานราชทัณฑ์มาโดย

ตลอด คือ นายแพทย์ จิตสว่าง และนายชาติชาย สุทธิกลม ซึ่งเป็น
กรรมการ คอ.นธ. และทั้งสองท่านเป็นอดีตอธิบดีกรมราชทัณฑ์

ทั้งนี้ ๑๐ มาตรการในการลดการแออัดยัดเยียดในเรือนจำ
ที่ได้มีการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี แล้ว มีดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดให้ความผิดทางอาญาบางประเภทเป็น
ความผิดอันยอมความได้ เช่น ความผิดที่เกี่ยวกับการลักทรัพย์
บางประเภท เพื่อให้ผู้ที่กระทำความผิดเพียงเล็กน้อยไม่ต้องเข้าไป
อยู่ในเรือนจำ

๒. การยกเลิกการใช้โทษทางอาญา สำหรับความผิดอาญา
บางประเภทที่มีฐานความผิดทางแพ่ง โดยกำหนดให้ใช้โทษอย่าง
อื่นแทนโทษอาญา เช่น กรณีความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็คก็อาจใช้
การห้ามใช้เช็คอีกต่อไป หรือใช้มาตรการอื่น ๆ ลงโทษ

๓. สนับสนุนให้มีการใช้มาตรการชะลอการฟ้อง สำหรับคดีอาญาบางประเภทในชั้นพนักงานสอบสวน และชั้นพนักงานอัยการ เพื่อเบี่ยงเบนคดีไม่ต้องเข้าสู่ศาล โดยมีเงื่อนไขการควบคุมความประพฤติ หากผิดเงื่อนไขจะถูกฟ้องต่อไป

๔. สนับสนุนให้มีการใช้มาตรการคุมประพฤติสำหรับผู้กระทำผิดทางอาญาให้มากขึ้น โดยการขยายกฎเกณฑ์และเงื่อนไข โดยควรนำเครื่องมือ Electronic Monitoring มาใช้ และรัฐควรให้การสนับสนุนกรมคุมประพฤติให้มากขึ้น

๕. สนับสนุนให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้น โดยกำหนดให้มีการใช้เครื่องมือ Electronic Monitoring ประกอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุม และเพื่อสร้างความมั่นใจในการติดตามหากมีการหลบหนี

๖. เร่งรัดให้มีการออกประกาศกระทรวงยุติธรรมในการกำหนดสถานที่ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะต้องมีการกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา หรือจำเลย ในสถานที่อื่นอันควร นอกเหนือจากเรือนจำ หรือสถานที่อื่นที่กำหนดในหมายจำคุกก็ได้ โดยกำหนดให้มีวิธีการควบคุมและป้องกันการหลบหนี โดยอาจนำเครื่องมือ Electronic Monitoring มาประกอบด้วย ทั้งนี้ หากกระทรวงยุติธรรมดำเนินการกำหนดสถานที่ซึ่งตามข้อเสนอนี้แล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้จำเลย อยู่ในสถานที่อื่นอันควรนอกจากเรือนจำหรือสถานที่อื่นที่กำหนดในหมายจำคุกก็ได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙ วรรค ๑ และวรรค ๒ โดยสถานที่ดังกล่าว จะต้อง จัดให้มีมาตรการควบคุมและอาจมีการนำเครื่องมือ Electronic Monitoring มาใช้ประกอบด้วย

๗. ปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพักการลงโทษ โดยการขยายระยะเวลาการรับโทษในเรือนจำมาแล้ว จากที่กำหนดให้ต้องรับโทษมาแล้วขั้นต่ำจาก ๒ ใน ๓ เป็น ๑ ใน ๓ เพื่อให้ผู้ต้องหา มีสิทธิขอพักการลงโทษมากขึ้น โดยอาจนำเครื่องมือ Electronic Monitoring มาใช้ประกอบ

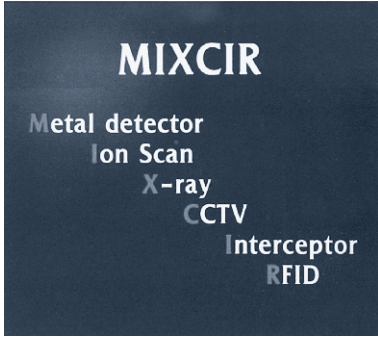
๘. ผ่อนปรนการพักการลงโทษกรณีพิเศษให้มากขึ้น ทั้งนี้ ให้นำระบบ Electronic Monitoring มาใช้เพื่อลดความระแวงของสังคม และควรมีการเปิดกว้างให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการพิจารณาด้วยเพื่อความโปร่งใส

๙. สนับสนุนให้มีโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เข้ารับการอบรมก่อนปล่อยพักโทษ กรณีพิเศษ

๑๐. เพิ่มศักยภาพของเรือนจำชั่วคราวและทัณฑสถานเปิด ที่จัดทำเป็นศูนย์เตรียมการ ปล่อยปล่อย ให้สามารถรองรับผู้ต้องขัง ที่ใกล้พ้นโทษมากขึ้น นำเครื่องมือ Electronic Monitoring มาใช้ แก้ไขระเบียบกรมราชทัณฑ์เกี่ยวกับอัตราส่วนควบคุมผู้ต้องขังใน เรือนจำชั่วคราวให้มากขึ้นด้วย เพื่อเป็นการลดจำนวนผู้ต้องหาใน เรือนจำมาอยู่ที่ศูนย์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ในโอกาสนี้ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นธ.) จึงได้เชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องมา อธิบาย ถึงเทคโนโลยีที่ คอ.นธ. ได้เสนอให้นำมาใช้กับการแก้ปัญหาคนล้นคุก โดย ดร.กฤติวัฒน์ สุทธิวารี นักวิชาการอิสระซึ่ง เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือการตรวจจับสารเสพติดและสาร วัตถุระเบิด กล่าวถึง เทคโนโลยีมาใช้เพื่อแก้ปัญหาคนล้นคุกว่า เทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหาคนล้นคุกในต่างประเทศ อย่างแพร่หลาย และได้รับการยอมรับว่าเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสม กับการนำมาใช้กับประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยัง สอดคล้องกับนโยบายของ คอ.นธ. นั่นคือ ชุดเทคโนโลยี MIXCIR ซึ่งเป็นเทคโนโลยีผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งสามารถ ตอบสนองต่อความต้องการในการแก้ปัญหาคนล้นคุกได้อย่างเป็น รูปธรรม อันประกอบด้วย

๑. M ย่อมาจากคำว่า Metal detector เป็นเทคโนโลยีเพื่อการตรวจหาสิ่งแปลกปลอมหรือสิ่งปลอมปนประเภทโลหะ (Metal) ซึ่งควรนำมาใช้สำหรับการตรวจค้นอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือหรือวัตถุ สิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ ที่อาจจะมีการลักลอบนำเข้ามาในเรือลำ

๒. I ย่อมาจากคำว่า Ion Mobility Spectrometry หรือเทคโนโลยีไอออนสแกน เป็น อุปกรณ์ในการช่วยตรวจจับยาเสพติด โดยปัจจุบันเทคโนโลยีดังกล่าวมีแบบพกพา (Hand-held) มีน้ำหนักน้อยกว่า ๓.๒ กิโลกรัม เหมาะสำหรับออกปฏิบัติการภาคสนาม หรือสำหรับนำไปใช้ตรวจค้นยาเสพติดในที่พักเรือนนอนของผู้ต้องขัง แทนการใช้เจ้าหน้าที่เพียงอย่างเดียว อันจะทำให้การตรวจค้น รวดเร็ว และมีความแม่นยำ

๓. X ย่อมาจากคำว่า X-Ray โดยควรนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ตรวจค้นยาเสพติดหรือ สิ่งของผิดกฎหมายแทนการตรวจค้นด้วยเจ้าหน้าที่เพียงอย่างเดียว จะทำให้สามารถตรวจค้นได้

รวดเร็ว แม่นยำ แม้จะซุกซ่อนอยู่ภายในร่างกาย ในอาหาร หรือ
ในบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ

๔. C ย่อมาจากคำว่า CCTV โดยการใช้กล้อง CCTV หรือ
กล้องตรวจการณ์แบบใช้รังสีความร้อน สามารถช่วยในการช่วย
ตรวจตราบริเวณรอบๆ เรือรบจ๋าที่เป็นพื้นที่ป่าเพราะพื้นที่ป่าดังกล่าว
เป็นช่องทางให้ผู้ค้ายาเสพติด หรือคนร้ายลักลอบนำสารเสพติด
หรือสิ่งผิดกฎหมาย ส่งเข้ามาภายในเรือรบจ๋า จะช่วยแก้ปัญหา
กรณีการโยน หรือการยิงสารเสพติดเข้ามาในเรือรบจ๋าได้ เพราะ
เจ้าหน้าที่จะสามารถมองเห็นผู้ลักลอบดังกล่าวได้ทุกกรณี ทั้งใน
เวลากลางวันและกลางคืน

๕. | ย่อมาจากคำว่า Interceptor เป็นเทคโนโลยีในการดุด
สัญญาณโทรศัพท์ซึ่งควรนำมาใช้แทนระบบตัดสัญญาณโทรศัพท์
(Jammer) ในเรือรบจ๋า เพื่อป้องกันการฟ่องร้องคดีละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
บุคคลต่างๆ เทคโนโลยี Interceptor เหมาะกับการนำมาใช้ในการ
ดุดสัญญาณโทรศัพท์ หากมีการลักลอบนำมือถือเข้ามาภายใน
เรือรบจ๋า ระบบสามารถบริหารจัดการสัญญาณมือถือได้เสมือนเป็น
สถานีบริการ กล่าวคือ สามารถฟังการสนทนา หรือตัดสัญญาณ
การใช้งาน หรือบันทึกการสนทนาเอาไว้ เป็นหลักฐานในการ
ดำเนินคดีต่อไป

๖. R ย่อมาจากคำว่า RFID เป็นเทคโนโลยีติดตามหรือ
ดูความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขังที่ควรนำมาใช้แทนระบบไซตรอน
ซึ่งมีปัญหากับการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือศักดิ์ศรีความ

เป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง ระบบติดตามผู้ต้องขังแบบ RFID หรือ Electronic Monitoring (EM) สามารถนำมาใช้ควบคุมผู้ต้องขังแบบแยกข้อหาความผิดได้ สามารถโซนนิ่งหรือกำหนดพื้นที่ของผู้ต้องขังแต่ละคนได้ นอกจากนี้ หากจะนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ ประกอบกับมาตรการปล่อยชั่วคราวหรือการคุมประพฤติ เพื่อแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำก็ย่อมทำได้

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ลงนามในกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจำคุกโดยวิธีการอื่น ที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขต พ.ศ. ๒๕๕๖

กฎกระทรวงซึ่งเพิ่งประกาศใช้ฉบับนี้เป็นเรื่องของ วิธีการลงโทษคนที่กระทำความผิดอาญา โดยไม่ต้องจำคุกในเรือนจำ แต่ให้เปลี่ยนมาใช้วิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขตของนักโทษได้ คือ ใช้อุปกรณ์รับส่งสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว และให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างคุมประพฤติโดยไม่ต้องถูกขังในเรือนจำ อุปกรณ์นี้เรียกว่า EM หรือ “Electronic Monitoring”

อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring ; EM) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมผู้กระทำความผิดแทนการจำคุกในเรือนจำ ประกอบด้วยตัวอุปกรณ์ส่งสัญญาณ มีลักษณะคล้ายนาฬิกาหรือสายรัดข้อมือข้อเท้า ตัวอุปกรณ์รับสัญญาณ และศูนย์ควบคุมกลาง ที่ใช้ติดตามตัว เมื่อสวมใส่ อุปกรณ์ที่ข้อมือ ข้อเท้า หรืออวัยวะส่วนอื่นก็จะสามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้สวมใส่ได้

ทั้งนี้การจำกัดการเดินทางและอาณาเขต อาจจำกัดภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับแต่ละกรณีไป โดยอาจให้อยู่แต่เฉพาะบริเวณบ้านพักอาศัยหรือในสถานที่ที่จัดไว้เป็นการเฉพาะ หรือกำหนดอาณาเขตที่ห้ามเดินทางก็ได้ หรืออาจจะใช้วิธีจำกัดการเดินทางเป็นบางช่วงเวลาก็ได้

ภาพที่ ๑ : อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง
และอาณาเขตของผู้ถูกจำกัดที่สวมใส่ไว้ที่ข้อเท้าในประเทศบราซิล
(electronic monitoring anklets)

ภาพที่ ๒ : อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทาง
และอาณาเขตของผู้ถูกจำกัดที่สวมใส่ไว้ที่ข้อมือในประเทศอิสราเอล
(electronic monitoring bracelets)

การใช้วิธีการลงโทษแบบใหม่นี้ ต้องให้ศาลเป็นผู้ออกคำสั่ง โดยเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นผู้ยื่นคำร้อง ซึ่งเหตุในการใช้วิธีการลงโทษแบบใหม่ตามที่กฎกระทรวงระบุไว้ คือ

- (๑) ผู้ซึ่งต้องจำคุกจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก
- (๒) ผู้ซึ่งต้องจำคุกจำเป็นต้องเลี้ยงดูบิดา มารดา สามี ภริยา หรือ บุตร ซึ่งพึ่งตนเองมิได้และขาดผู้อุปการะ
- (๓) ผู้ซึ่งต้องจำคุกเจ็บป่วยและต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง
- (๔) ผู้ซึ่งต้องจำคุกมีเหตุควรได้รับการทุเลาการบังคับให้จำคุก ด้วยเหตุอื่น ๆ

เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แถลงข่าวเกี่ยวกับกฎใหม่นี้ว่า มาตรการควบคุมนักโทษแทนการคุมขังในเรือนจำ ถือเป็นวิวัฒนาการ หลายประเทศ อาทิ อังกฤษ แคนาดา สิงคโปร์ บราซิล อิสราเอล และเกาหลีใต้ได้นำเครื่องมือที่เรียกว่า EM หรือ “Electronic Monitoring” มาใช้แทนการคุมขังในเรือนจำแล้ว

รัฐมนตรี กล่าวด้วยว่า กระทรวงยุติธรรม จะต้องออกกฎระเบียบ และวิธีการปฏิบัติให้เร็วที่สุด และหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การใช้มาตรการใหม่จะเน้นไปที่ ๑) กลุ่มผู้ต้องขังชรา หรือป่วยระยะสุดท้าย ซึ่งต้องออกไปรักษาเป็นประจำหรือหากจำคุกต่อไปก็ต้องเสียชีวิต ๒) กลุ่มที่ต้องออกไปดูแลลูกและภรรยา หรือพ่อแม่ที่แก่ชราและไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ๓) กลุ่มนักโทษที่มีเหตุทุเลาการลงโทษ เช่น ต้องคลอดบุตร หรือวิกลจริต โดยญาติจะตั้งรกรากขอต่อเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลอีกครั้ง ส่วนศาลจะมีดุลยพินิจอย่างไร ถือเป็นอำนาจของศาล

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนนักโทษที่ถูกจำคุกประมาณ ๒๖๐,๐๐๐ คน จากเรือนจำทั้งหมด ๑๔๓ แห่ง ขณะที่ความสามารถของเรือนจำในการรองรับนักโทษนั้นอยู่ที่ ๑๙๐,๐๐๐ คน ดังนั้นแนวคิดการลงโทษแบบใหม่นี้จึงอาจช่วยระบายนักโทษออกไปคุมขังยังสถานที่อื่นเพื่อลดจำนวนนักโทษและความแออัดในเรือนจำ

การลงโทษแบบใหม่ในแง่หนึ่งก็เปิดโอกาสให้นักโทษกลับคืนสู่สังคมได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น เป็นผลดีต่อครอบครัวและคนรอบข้างของผู้กระทำความผิด ในอีกแง่หนึ่งก็อาจมองได้ว่าเป็นการปล่อยอาชญากรออกมาอยู่นอกคุกเร็วกว่ากำหนด ซึ่งจะดีหรือไม่ดีต่อผู้ต้องขัง ครอบครัว และสังคมโดยรวม คงต้องรับฟังเสียงจากทุกคนในสังคมประกอบกัน

หลังจากกฎกระทรวงนี้ประกาศใช้ก็มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ตามมาในสื่อออนไลน์ ตัวอย่างความเห็นที่อาจหยิบยกมาพูดคุยกันต่อได้ เช่น

“น่าจะใช้แค่กับคดีเล็กๆ น้อยๆ ค่ะ เช่น ตบตี ทะเลาะกัน แต่กับคดีใหญ่ๆ ควรโหดกว่าที่เป็นอยู่ ควรลงโทษเหมือนที่สิงคโปร์คะ ชอบมากเลยขอบยต่อหน้าผู้คน ประเทศเขากฎหมายเลยนำเกรงกลัว คนไม่กล้าโกง เมืองไทยอิสระเกิน สบายเกิน เลยไม่ค่อยมีระเบียบ”

“ผมว่าน่าจะใช้กับคดีเล็กๆ น้อยๆ เช่น ความผิดลหุโทษ เป็นต้น จุดประสงค์ของ กฎกระทรวงฉบับนี้ เพราะได้เล็งเห็นถึงความแออัดในคุกเพราะตอนนี้แออัดมาก ผมว่าวิธีมันน่าจะจะเป็นวิธีทางออกที่ดีอีกวิธีหนึ่ง ส่วนว่าคดีร้ายแรงผมว่าน่าจะใช้ในกรณีนี้ไม่น่าจะได้ แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีอำนาจสั่งคือ ศาลครับ ผมเชื่อว่าศาลใช้อำนาจในพระปรมาภิไธยฯ ท่านคงใช้ดุลพินิจอย่างเหมาะสมกับรูปคดี ว่าคดีไหนควรใช้การวิธีการอย่างไรในการจำคุก”

“คนที่ติดคุกคือคนทำผิด(ยกเว้นแพะ) และส่วนใหญ่ทำผิดซ้ำซาก ไม่กลัวโทษที่ได้รับและถ้าไม่ต้องติดคุกคนพวกนี้ก็คงยังทำความผิดโดยไม่ต้องเกรงกลัวใคร”

“พิจารณาอีกมุม สำหรับผู้บริสุทธิ์ที่ต้องติดคุก หรือความผิดไม่ร้ายแรง แล้วมีเหตุจำเป็นไม่มีใครเลี้ยงดูพ่อแม่ที่ช่วยตัวเองไม่ได้ ผมว่าก็เป็นประโยชน์ต่อบางกรณี แต่ทางปฏิบัติต้องออกกฎระเบียบอย่างรอบคอบ เพราะจะเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเรียกรับผลประโยชน์แบบผิดกฎหมาย ก็ต้องฝากนักการเมืองที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริงด้วยครับ”

“ไม่ดีเลย คนคงทำผิดมากขึ้นเพราะยังไงแล้วก็ไม่ได้ถูกกักขัง”

นอกจากนี้ ยังมีคำถามน่ากังวลว่า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นั้นมีประสิทธิภาพ ความเที่ยงตรงเพียงพอหรือไม่ เพราะการควบคุมมนุษย์ด้วยเทคโนโลยีย่อมเกิดข้อผิดพลาดหรือเกิดการฉ้อฉลขึ้นได้ รวมถึงอาจทำให้คนไม่กลัวการกระทำผิดเพราะวิธีการลงโทษไม่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพจนเกิดความทุกข์ทรมานเกินไป

แม้ว่าข้อสังเกต ข้อกังวล ทั้งจากภาคส่วนต่างๆ และสังคม จะมีอยู่ไม่น้อย แต่หากยังไม่เคยทดลองใช้วิธีการลงโทษด้วยการจำกัดการเดินทาง และอาณาเขตมาก่อนเลย ยังคงยึดถืออยู่เพียงว่าการจำคุกเป็นการลงโทษเพียงแบบเดียวที่ยอมรับได้ ก็คงจะเร็วเกินไปที่จะตัดสินว่า วิธีการแบบใดจะเข้ากับ “สังคมไทย” ได้หรือไม่

ข้อมูลจาก <https://board.postjung.com/1097031>

**‘สมศักดิ์’ ดันนโยบายหนุไน้ก้าไล EM ควบคุมผู้ต้องขังโทษ
น้อยหวังลดแออัดได้ ๓ หมื่นคน จาก ๑.๗ แสนคน เกินจำนวนรับ
ได้ เล็งให้เข้าเหมือน ตปท.**

นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

วันที่ ๓๑ ม.ค. ๒๕๖๓ กระทรวงยุติธรรม จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ กิจกรรมที่ ๑ : การส่งเสริมสุขอนามัยด้านอาหารและโภชนาการแก่ผู้ต้องขัง ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

นายสมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปรากฏภาพพิเศษและมอบนโยบายต่อนหนึ่งระบุถึงกรอบการพักโทษ ลงโทษ และการใช้ก้าไลอิเล็กทรอนิกส์ควบคุมผู้กระทำความผิด (Electronic Monitoring: EM) หากกระทรวงยุติธรรมสามารถจัดก้าไล EM ได้

จำนวนมาก เพื่อนำมาใช้กับผู้ต้องขัง จะช่วยลดความแออัดในเรือนจำได้ ประมาณ ๓ หมื่นคน และของบกลางจัดสร้างเรือนนอนเพิ่มเติม ช่วยได้อีกประมาณ ๖-๗ หมื่นคน จากจำนวนผู้ต้องขัง ๑.๗ แสนคน ต้องมีชีวิตอย่างแออัดเกินพื้นที่ ๑.๒ ตร.ม./คน ขณะที่ปัจจุบันมีผู้ต้องขังทั่วประเทศทั้งหมด ๓.๘ แสนคน

ทั้งนี้ ผู้ต้องขังเข้าข่ายในการใช้กำไล EM แบ่งเป็นผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี, ผู้ต้องขังออกไปทำงานในสถานประกอบการ, ผู้ต้องขังผู้หญิงตั้งครรภ์, ผู้ต้องขังไม่สามารถสู้คดีได้, ผู้ต้องขังเป็นผู้เสพ ครอบครองปริมาณยาเสพติด จำนวนน้อย หรือรับหน้าที่ในการขนถ่ายยาเสพติด, ผู้ต้องขังที่มีคดีความมั่นคง ผู้ต้องขังเข้าข่ายพักการลงโทษแต่คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษเห็นควรให้มีการควบคุมอย่างเข้มงวด, ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับเพศบางประเภท เช่น การพรางผู้เยาว์ โดยผู้เยาว์ บิดา มารดา ยินยอม, ผู้ต้องขังขับรถโดยประมาท, ผู้ต้องขังคดีทางการเงิน เช่น คดีเช็ค หรือทรัพย์สินบางประเภท หรือคดีที่ไม่มีการกระทำผิดลักษณะอาชญากรโดยสันดาน เช่น การเก็บของป่า ซึ่งถือเป็นโทษเล็กน้อย

“การนำกำไล EM มาใช้ควบคุมผู้ต้องขังนั้น จะช่วยลดค่าใช้จ่ายของรัฐในการดูแล ซึ่งปัจจุบันผู้ต้องขังชายมีค่าใช้จ่าย ๒๑,๐๙๐ บาท/คน/ปี ผู้ต้องขังหญิง ๒๑,๓๑๐ บาท/คน/ปี อย่างไรก็ตาม ยังคาดเดาไม่ได้ว่าจะจัดหากำไล EM ได้เมื่อใด แต่มีผู้ต้องขังเข้าข่ายประมาณ ๑.๕ หรือ ๑.๗ แสนคน ซึ่งหากการใช้ พบว่ามีประสิทธิภาพ ผู้ต้องขังอาจต้องเช่า เหมือนในต่างประเทศให้เช่าในราคาประมาณ ๑๐ เหรียญ หรือ ๓๑๐ บาท เพราะไม่ยอมให้ใช้ของราชการมาก” รมว.ยุติธรรม กล่าว

ข้อมูลจาก ข่าวอิศรา

**กำเนิดการชำระค่าปรับ
จากการกระทำผิดตาม
พ.ร.บ. จราจรทางบก**

สภาพปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ และแนวทางแก้ไขที่ คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นธ.) ได้เคยเสนอไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีรายละเอียดดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการเปรียบเทียบปรับของเจ้าพนักงาน ทำให้เกิดปัญหาการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานในทางที่มีชอบหรือไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำความผิด ดังนั้น ควรกำหนดอัตราในการเปรียบเทียบปรับให้เพียงพอและเหมาะสม

๒. ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการชำระค่าปรับ มีความไม่สะดวกและทำให้เสียเวลาแก่ผู้กระทำความผิด ควรเพิ่มช่องทางหรือวิธีการในการชำระค่าปรับจราจรให้มีความสะดวกมากขึ้น

๓. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ในทางที่มีชอบหรือไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำผิด มีการจับกุมในข้อหาที่มีผู้ฝ่าฝืนไม่ได้กระทำผิดชัดแจ้ง หรือเป็นการเรียกให้หยุดรถเพื่อที่จะหาความผิดจับกุม หรือโดยกล่าวหาหรือตั้งข้อหาด้านการจราจรที่ไม่เป็นธรรม มีการยึดใบอนุญาตขับขี่ ยึดกุญแจรถ หรือยึดรถ และมีการเรียกเงินอีกด้วย ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาของเจ้าพนักงานจราจร ควรเคร่งครัดและบังคับบัญชาให้มีการถือปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานด้านจราจร และขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายในการจับกุมและการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับจราจรอย่างจริงจัง ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติไว้ เช่น ผู้จับกุมต้องอยู่ในจุดหรือตำแหน่งที่เปิดเผย เห็นได้ชัดเจน การดักจับโดยอำพรางหรือซุ่มดักจับควรให้ยกเลิกวิธีการดังกล่าวโดยเด็ดขาด ห้ามยึดกุญแจรถโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทั้งนี้ การจับกุมต้องไม่เป็นลักษณะการจ้องจับผิด หรือหวังผลประโยชน์ตอบแทน ควรจับกุมในข้อหาที่มีผู้ฝ่าฝืนได้กระทำผิดชัดแจ้งแล้ว ไม่เป็นการเรียกรถเพื่อที่จะหาความผิดจับกุม และการจับกุมจะต้องทำอย่างเสมอภาคกัน ห้ามนำผู้ถูกจับกุมเข้าไปในตู้ยามหรือตู้ควบคุมสัญญาณไฟจราจร เพื่อพูดคุยหรือเขียนใบสั่งโดยเด็ดขาดควรเขียนใบสั่งหรือแจ้งข้อหาในการจับกุมให้ชัดเจนหรือมอบให้ผู้ขับขี่โดยเร็ว เป็นต้น

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ คอ.นธ. ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหารจราจรแก่ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาลโดยการออกระเบียบปฏิบัติภายในและไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ แต่ประการใดในเรื่องดังต่อไปนี้

สรุปผลการพิจารณาข้อเสนอแนะคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริม
หลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นร.) เกี่ยวกับประเด็นปัญหา
ในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจรรยาจร

๑. ประเด็นการเรียกรด หยุครด และการจับกุมผู้ขับขี่ ควรกำหนดให้มีการจับกุมผู้
ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยจรรยาจรทางบกจะต้องกระทำอย่างเสมอ
ภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และควรจับกุมในข้อหาที่พบการกระทำอย่างชัดเจน ไม่เป็นการเรียกรด
เพื่อหาความผิด หรือเพื่อยัดข้อหา

พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของ คอ.นร. เนื่องจากการบังคับใช้
กฎหมายจรรยาจรมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอุบัติเหตุ ทำให้เกิดความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ทำ
ให้การจราจรคล่องตัว และรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การเรียกรดจรรยาจรทางบก จึง
เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบและกำชับตักเตือนให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติ
ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจรรยาจร คือ พระราชบัญญัติจรรยาจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หากตรวจพบการกระทำ
ความผิดตามกฎหมายดังกล่าว จึงจะมีการแจ้งข้อกล่าวหา และดำเนินการตามกฎหมายทุก
กรณี โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ หรือยัดข้อหา

๒. ประเด็นการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ หรือการดำเนินการอื่นเพื่อให้ผู้ขับขี่ชำระ
ค่าปรับ กำหนดให้การออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่เพื่อไปชำระค่าปรับ เจ้าพนักงานจรรยาจรจะต้องไม่
เรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราว และจะต้องไม่มีการยึดกุญแจรถ

พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของ คอ.นร. เนื่องจากการเรียกเก็บ
ใบอนุญาตขับขี่เป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจรรยาจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งกำหนดว่า
กรณีออกใบสั่งให้ผู้กระทำความผิดไปชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบไว้ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมี
อำนาจในการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับ
การจรรยาจรไว้เป็นการชั่วคราวได้ สำหรับกรณีการยึดกุญแจรถ เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีการปฏิบัติ
ดังกล่าวแต่อย่างใด

๓. ประเด็นให้เพิ่มช่องทางหรือวิธีการในการชำระค่าปรับจรรยาจรให้มากขึ้น และมี
ความสะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การกำหนดให้ชำระค่าปรับได้ตามร้านสะดวกซื้อหรือตามเคาเตอร์
เซอร์วิส

- ๒ -

พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยกับเสนอของ คอ.นธ. และขณะนี้อยู่ระหว่างตั้ง
คณะทำงานเพื่อการศึกษาและพิจารณาช่องทางในการชำระค่าปรับจากรอให้มากขึ้นกว่าที่มี
อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มช่องชำระค่าปรับในหน่วยงานของสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติเอง เช่น การให้ชำระค่าปรับได้ที่สถานีตำรวจทุกแห่งทั่วประเทศ และช่องทางชำระ
ค่าปรับนอกหน่วยงาน เช่น ทางเคาน์เตอร์เซอร์วิส เป็นต้น แต่ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงความ
พร้อมด้านงบประมาณ ฐานข้อมูล เทคโนโลยี และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

๔. ประเด็นให้กำหนดอัตราในการเปรียบเทียบในข้อหาความผิดเล็กน้อยที่ไม่
ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและร่างกายของผู้รถใช้ถนนอื่นๆ ให้มีจำนวนเพียง ๑๐๐ บาท

พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอแนะของ คอ.นธ. และจะได้พิจารณา
ปรับปรุงข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของ คอ.นธ. ต่อไป

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ ยธ ๐๒๐๒๐/๒๓๗/

คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริม
หลักนิติธรรมแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๗
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (ค.นธ.)
เรียน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ดช ๐๐๑๑.๑๔/๓๒๕๐ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสืออ้างถึง สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รายงานผลการพิจารณาข้อเสนอแนะของ
คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (ค.นธ.) ความแจ้งแล้ว นั้น

ค.นธ. ได้รับทราบผลการพิจารณาข้อเสนอแนะของ ค.นธ. ดังกล่าวแล้ว ใคร่ขอเสนอแนะ
เพิ่มเติม ดังนี้

เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑ แห่งพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น
เมื่อเจ้าพนักงานจรรยาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ขับขี่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เจ้าพนักงานอาจใช้
ดุลพินิจว่ากล่าวตักเตือน หรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้ **วรรคสาม** ในการออกใบสั่ง
ให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานฯ จะ**เรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่
ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้** แต่ต้องออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ให้แก่ผู้ขับขี่ไว้ และเจ้าพนักงานฯ ต้องรับนำ
ใบอนุญาตขับขี่ที่เรียกเก็บไว้**ไปส่งมอบพนักงานสอบสวนภายในแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับใบสั่ง**

กฎหมายได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าพนักงานฯ ไว้เป็นลำดับ โดยวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานฯ
อาจว่ากล่าวตักเตือน หรือออกใบสั่งได้ตามควรแก่กรณีพฤติการณ์ของผู้ขับขี่ ส่วนวรรคสาม การเรียกเก็บใบอนุญาต
ขับขี่นั้น เป็นดุลพินิจในลำดับถัดมา โดย**ไม่จำเป็นต้องกระทำทุกกรณี** เพราะเป็นการก่อบัญหาความเดือดร้อนต่อ
ผู้ขับขี่โดยไม่จำเป็น อันมีแต่จะก่อให้เกิดความรู้สึกต่อต้านอำนาจรัฐทั้งที่เขอาจไม่สนใจกระทำผิดกฎหมาย
เลยก็ได้

“การออกใบสั่ง” เป็นมาตรการอันหนึ่งที่เจ้าพนักงานฯ อาจกระทำได้ในกรณีที่มิใช่ดุลพินิจ
“ว่ากล่าวตักเตือน” แต่ “การออกใบสั่ง” ทุกกรณีนั้นไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่เสมอไป
นอกจากนี้ แม้กฎหมายจะกำหนดให้ออกใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ และเจ้าพนักงานฯ จะต้องรับนำใบอนุญาตขับขี่
ที่เรียกเก็บไปส่งมอบพนักงานสอบสวนภายในแปดชั่วโมงก็ดี แต่ในทางปฏิบัติกลับปรากฏว่า เมื่อผู้ขับขี่ไปพบ
พนักงานสอบสวนทันที เจ้าพนักงานฯ ผู้นั้นก็ไม่นำใบอนุญาตขับขี่ไปส่งมอบพนักงานสอบสวนโดยอ้างว่า
มีอำนาจนำส่งได้ “ภายในแปดชั่วโมง” ซึ่งเป็นการมิชอบและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้ขับขี่อย่างมาก

/ สำหรับการ...

(๒๒)

-๒-

สำหรับการเพิ่มช่องทางหรือวิธีการในการชำระค่าปรับจากรู้มากขึ้นและมีความสะดวกมากขึ้นนั้น ปัจจุบันมีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์หรือมีสถานที่ เช่น ร้านค้าที่รับบริการแบบครบวงจรเปิดบริการรับชำระค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ หากสำนักงานตำรวจแห่งชาติปรับปรุงงานด้านบริการรับชำระค่าปรับผ่านร้านค้าเหล่านี้ ก็จะทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น

ดังนั้น การเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่จึงไม่จำเป็นต้องกระทำทุกกรณีที่มีการใช้ดุลพินิจออกใบสั่ง เพราะหากผู้ขับขี่รายใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามใบสั่ง กฎหมายก็ได้กำหนดมาตรการเพื่อติดตามมาดำเนินคดีไว้แล้ว หรืออาจจะประสานงานกับกรมการขนส่งทางบกเพื่อกำหนดมาตรการเพิ่มค่าปรับเมื่อมีการมาติดต่อขอชำระภาษีประจำปีเช่นเดียวกับการปฏิบัติของหลาย ๆ ประเทศก็น่าจะทำได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์อุกฤษ มงคลนาวิน)

ประธานกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๒๙๘

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๒๖๕

๑) การจับกุมจะต้องทำอย่างเสมอภาคกันไม่เลือกปฏิบัติ ควรจับกุมในข้อหาที่มีผู้ฝ่าฝืนได้กระทำผิดชัดแจ้งแล้วไม่เป็นการเรียกรถเพื่อที่จะหาความผิดจับกุมหรือเพื่อยัดข้อหา

๒) การออกใบสั่งให้ ผู้ขับขี่เพื่อไปชำระค่าปรับจราจรไม่ต้องเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวเพราะพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐ วรรค ๓ ได้กำหนดเพียงว่า “เจ้าพนักงานจราจรจะเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้” ซึ่งไม่ได้กำหนดให้ยึดใบอนุญาตขับขี่ไว้ทุกกรณีและไม่มีอำนาจที่จะยึดกุญแจรถเพราะกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจที่จะกระทำได้

๓) กำหนดอัตราในการเปรียบเทียบปรับในข้อหาความผิดเล็กน้อยๆที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของผู้ใช้รถใช้ถนนอื่นๆให้มีจำนวนเพียง ๑๐๐ บาทเท่านั้น เพราะการเพิ่มอัตราค่าปรับให้สูงขึ้น ไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาจราจรให้น้อยลงแต่ประการใด

๔) กำหนดแบบใบสั่งของเจ้าพนักงานจราจรให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นกล่าวคือให้ระบุข้อหาหรือฐานความผิดตามกฎหมายจราจรไว้ในใบสั่งทั้งหมดหรืออย่างน้อยให้มากกว่าในปัจจุบันเพราะตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดข้อหาหรือฐานความผิดไว้ประมาณ ๕๘ ข้อหาแต่แบบใบสั่งในปัจจุบันระบุข้อหาหรือฐานความผิดไว้เพียง ๒๐ ข้อหาเท่านั้นส่วนข้อหาที่เหลือจะใช้วิธีการให้เจ้าพนักงานจราจรกรอกข้อความลงในช่องว่างด้วยลายมือซึ่งในทางปฏิบัติมีปัญหาเพราะเจ้าพนักงานจราจรส่วนใหญ่มักจะไม่กรอกข้อความด้วย

ลายมือที่อ่านยากและบางครั้งก็เป็นการกรอกข้อหาที่นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

๕) ควรเพิ่มช่องทางหรือวิธีการในการชำระค่าปรับจรรยาบรรณให้มากขึ้นและมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นเช่นการกำหนดให้ชำระค่าปรับจรรยาบรรณได้ตามร้านสะดวกซื้อต่างๆหรือตามเคาน์เตอร์เซอร์วิสเป็นต้นเพราะพระราชบัญญัติจรรยาบรรณทางบก พ. ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๔๑ (๑) ได้กำหนดว่า “ผู้ขับขีหรือเจ้าของรถซึ่งได้รับใบสั่งอาจเลือกชำระค่าปรับตามจำนวนที่ระบุไว้ในใบสั่งหรือตามจำนวนที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ทราบ ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบสั่งหรือสถานที่ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในวันเวลาที่ระบุไว้ในใบสั่ง” ซึ่งเปิดช่องให้สามารถกระทำได้อยู่แล้วโดยไม่ต้องแก้ไขกฎหมาย

พัฒนาการของกฎหมายจรรยาบรรณตามข้อเสนอแนะของ คอ.นธ. มีดังนี้

๑. เรื่องการจับกุมอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและควรจับกุมในข้อหาที่มีความผิดชัดแจ้งแล้ว ไม่เรียกรถเพื่อที่จะหาความผิดจับกุม หรือยึดข้อหา

วิวัฒนาการ

ตำรวจไทยหลายพื้นที่ เริ่มโครงการติดกล้องบนหมวกเพื่อใช้เก็บภาพเป็นหลักฐานขณะออกปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงยังช่วยลดข้อพิพาทระหว่างตำรวจและประชาชน สร้างความน่าเชื่อถือในกรณีที่มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความประพฤติที่ไม่เหมาะสม

ภาพจากทวีตเตอร์ เรื่องเด่นเย็นนี้

ภาพประกอบและเนื้อหาข่าวจากไทยรัฐออนไลน์

นอกจากนี้ กล้องดังกล่าวยังสามารถเชื่อมต่อกับโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งจะมีประโยชน์มากสำหรับการนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ช่วยงานสืบสวนสอบสวน

๒. การออกใบสั่งให้ **ไม่ต้องเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่** ไว้เป็นการชั่วคราวเพราะพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔๐ วรรค ๓ ได้กำหนดเพียงว่า “เจ้าพนักงานจราจรจะเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ไว้เป็นการชั่วคราวก็ได้” ซึ่งไม่ได้กำหนดให้ยึดใบอนุญาตขับขี่ไว้ทุกกรณีและไม่มีอำนาจที่จะยึดกุญแจรถเพราะกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจที่จะกระทำได้

วิวัฒนาการ

กฎหมายจราจรได้มีการแก้ไขใหม่ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐ โดยให้ยกเลิกมาตรา ๑๔๐ เดิมแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๐ เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานจราจร ไม่ว่าจะพบด้วยตนเอง หรือโดยการใช้เครื่องอุปกรณ์หรือโดยวิธีการอื่นใดว่า ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง **ที่เป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน**

และโทษปรับ เจ้าพนักงานจราจรจะกล่าวกล่าวตักเตือนหรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ผู้นั้นชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบก็ได้

ในกรณีเจ้าพนักงานผู้ออกใบสั่งไม่พบตัวผู้ขับขี่ให้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถที่ผู้ขับขี่สามารถเห็นได้ง่าย หากไม่สามารถติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ส่งใบสั่งพร้อมด้วยพยานหลักฐานโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถเพื่อให้ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบสั่งนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าพนักงานจราจรพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง แต่ไม่อาจทราบตัวผู้ขับขี่ด้วยโดยอนุโลม

เกณฑ์การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบและแบบของใบสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประกาศกำหนด”

จะเห็นได้ว่าไม่มีกำหนดในเรื่องการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ โดยระบุเรื่องการกล่าวตักเตือนไว้เป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของค.นธ.ทุกประการ

กฎหมายใหม่ ตร.ห้ามยึดใบขับขี่ แสดงแบบ ดิจิทัลแทนตัวจริงได้

ภาพประกอบและเนื้อหาข่าวจากไทยรัฐออนไลน์

พ.ร.บ.จราจรทางบก ฉบับใหม่ มีผลบังคับใช้ ๒๐ ก.ย. ๒๕๖๒ ตำรวจขอคืนใบอนุญาตขับขี่แต่ห้ามยึด ยันประชาชนพกใบขับขี่ดิจิทัลแทนฉบับจริงได้ แต่ใช้ถ่ายภาพจากมือถือไม่ได้

วันที่ ๒๐ ส.ค.๒๕๖๒ ผู้สื่อข่าวรายงานว่า พล.ต.ต.เอกภักษ์ ลิ้มสังกาศ รองผู้บัญชาการตำรวจ (รองผบช.ต.) เปิดเผยถึงกรณีเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา เผยแพร่พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๒๐ ก.ย. ๒๕๖๒

โดยมีสาระสำคัญคือ เจ้าพนักงานจรรยา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเรียกตรวจใบอนุญาตขับขี่แต่ไม่มีอำนาจในการเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ของผู้ขับอีกต่อไปจะต้องคืนให้กับประชาชน โดยผู้ขับที่จะต้องพกใบอนุญาตขับขี่ขณะขับรถและจะต้องแสดงใบขับขี่เมื่อเจ้าหน้าที่ขอตรวจ ซึ่งสามารถแสดงได้ ๓ แบบ ได้แก่

๑. ใบอนุญาตขับขี่ตัวจริงแบบเดิม
๒. ใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ใบขับขี่ดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชัน DLT QR LICENCE
๓. สำเนาภาพถ่ายใบอนุญาตขับขี่ตามแบบฟอร์มที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด ซึ่งไม่สามารถใช้ภาพที่ถ่ายจากโทรศัพท์มือถือได้

ทั้งนี้หลังจากประกาศใช้แล้ว ประชาชนสามารถพกใบอนุญาตขับขี่ได้อย่างใดอย่างหนึ่งใน ๓ แบบ ส่วนตัวยืนยันว่าสามารถใช้ได้จริง เพราะบังคับเป็นกฎหมาย เพื่อความสะดวกสบายของประชาชน

สำหรับกฎหมายใหม่ฉบับนี้ เจ้าพนักงานจรรยาไม่จำเป็นต้องยึดใบขับขี่ เนื่องจากมีระบบใบขับขี่อิเล็กทรอนิกส์ของกรมการขนส่งทางบก ซึ่งสามารถเปรียบเทียบปรับได้ โดยเจ้าพนักงานจรรยาจะตรวจสอบความถูกต้องของใบขับขี่ จากนั้นจะบันทึก

ข้อมูลผู้ขั้บขั้และการกระทำคามผิดลงในใบสั่ง ให้กับผู้ขั้บขั้พร้อม
ใบขั้บขั้

ส่วนต้นขั้วใบสั่ง จะนำกลับไปทีสถานี่ตำรวจ หรือหน่วย
งานจราจร เพื่อดงบันทึกตัดแต้ม เมื่อผู้ขั้บขั้มาเสียค่าปรับจะทราบ
ว่าได้ถูกตัดแต้มไปเท่าใด และหากแต้มหมดทั้ง ๑๒ แต้ม จะถูก
พักใช้ใบอนุญาตขั้บขั้ ๙๐ วัน และแต้มจะกลับคืนมา ๑๒ คะแนน
ตามเดิม โดยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการอบรมใหม่ และ
ต้องสอบให้ผ่าน จะได้รับแต้มคืน

หากภายใน ๓ ปี ผู้ขั้บขั้ถูกพักใช้ใบอนุญาตขั้บขั้เกินกว่า ๒
ครั้ง ซึ่งในครั้งที่ ๓ จะถูกพักใช้ใบอนุญาตขั้บขั้เป็นเวลา ๑ ปี และ
ช่วงระหว่าง ๑ ปี หากกระทำผิดอีกเป็นครั้งที่ ๔ จะถูกเพิกถอนใบ
อนุญาตขั้บขั้ในทันที.

๓. กำหนดอัตราในการเปรียบเทียบปรับในข้อหาความผิดเล็กน้อยๆที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของผู้ใช้รถใช้ถนนอื่น ๆ ให้มีจำนวนเพียง ๑๐๐ บาท

วิวัฒนาการ

ล้างใบสั่งเก่า ๑๐๐ บาทราคาเดียว เริ่มแล้วทุก สน.

ภาพประกอบและเนื้อข่าวจากกรุงเทพมหานคร

พล.ต.ท.ศานิตย์ มหถาวร รักษาราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (รท.ผบช.น.) ระบุถึงโครงการล้างใบสั่ง ๑๐๐ บาทราคาเดียว ที่ได้มอบหมายให้ทั้ง ๔๔ สถานีตำรวจนครบาล รวมถึงกองบังคับการตำรวจจราจรไปดำเนินการว่า ถือเป็นภาระส่งมอบของขวัญให้แก่ประชาชนในช่วงใกล้เทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๙ โดย

ที่ผ่านมาเห็นว่า มีประชาชนส่วนใหญ่ไม่มาชำระค่าปรับตามระยะเวลาที่กำหนด และมีใบสั่งค้างเก่าจำนวนมาก หากประชาชนท่านใดที่ยังไม่ได้มาชำระค่าปรับ สามารถนำใบสั่งมาจ่ายค่าปรับได้ในราคา ๑๐๐ บาทราคาเดียวเท่านั้น รวมถึงจะมีการทำหนังสือพันธะสัญญาระหว่างผู้ที่กระทำกฎหมาย (MOU) โดยมีข้อตกลงกันว่า จะไม่กระทำความผิดในครั้งต่อไปอีกด้วย

“ประชาชนจำนวนไม่น้อยไม่มาเสียค่าปรับ และบางคนใช้วิธีการแจ้งความว่าใบขับขี่หาย เพื่อไปขอใหม่ ซึ่งจะทำให้ไปเพิ่มความผิดกรณีแจ้งความเท็จต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งมีโทษจำคุก ดังนั้นจึงเป็นข้อห่วงใย เพราะจากความผิดเล็กๆ น้อยๆ จากแค่ปรับกลายเป็นโทษจำคุก ๓ เดือนถ้าแจ้งความเท็จ” รักษาการแทน ผบช.น.กล่าว

สำหรับโครงการนี้ จะมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ และจะดำเนินการได้เฉพาะในความผิดที่กำหนดโทษปรับไว้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทเท่านั้น อาทิ ข้อหาไม่สวมหมวกนิรภัย, อุปกรณ์ส่วนบุคคลไม่ครบ, ไม่พกใบอนุญาตขับขี่, ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ซึ่งข้อหาเหล่านี้เป็นข้อหาที่ไม่ได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม

“ข้อหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชน เช่น จอดรถกีดขวางทาง ขับรถอันตรายนำหวาดเสียว ขับรถขณะมีเมมาสุรา

ซึ่งข้อหาเหล่านี้ก่อให้เกิดอันตราย และมีอัตราโทษอยู่แล้ว ๔๐๐ บาทขึ้นไป อันนี้ล้างไม่ได้ เพราะเป็นผลของกฎหมาย แต่ถ้าความผิดเล็กๆ น้อยๆ เช่น ไม่มีใบขับขี่ ไม่สวมหมวกนิรภัย ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ไม่พกสมุดคู่มือ คนที่โดนยึดใบขับขี่ไว้แล้วไม่มาเสียค่าปรับก็จะเป็นปัญหา เราเลยเห็นว่าจะให้เสียค่าปรับน้อยลง” พล.ต.ท.ศานิตย์ กล่าว

พร้อมระบุว่า โครงการดังกล่าวได้เริ่มทดลองใช้เป็นครั้งแรกที่ สน.ลำผักชี ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีมาก โดยจากยอดที่ผู้ขับขี่ไม่มาชำระค่าปรับประมาณ ๒ พันคนนั้น ขณะนี้เริ่มทยอยมาชำระค่าปรับ ๒๐๐-๓๐๐ คนแล้ว อย่างไรก็ตามหากโครงการนี้ได้รับการตอบรับที่ดี หรือมีเสียงเรียกร้องจากประชาชนให้ขยายเวลาออกไปอีก ทาง บช.น. ก็จะมีการพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้ง

ใบสั่งจรรยาบรรณใหม่ “เพิ่มช่องปฏิเสธข้อกล่าวหา” ผู้ขับขี่มีสิทธิปฏิเสธใบสั่งหากไม่ได้กระทำผิดแต่กลับได้รับใบสั่ง เปิดช่องสามารถยื่นโต้แย้งได้ภายใน ๑๕ วัน เฉพาะมี ๒ แบบ “เขียนด้วยมือ” และ “ทางไปรษณีย์” แต่ให้เปลี่ยนระบบส่ง ให้ทั้ง ๒ แบบมี “บาร์โค้ด” เพื่อใช้ในการตรวจสอบและชำระค่าปรับ

ภายหลังเว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ข้อกำหนดเจ้าพนักงานจราจรทั่วราชอาณาจักร เรื่องกำหนดแบบใบสั่งของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงนามโดย พล.ต.อ.จักรทิพย์ ชัยจินดา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เจ้าพนักงานจราจรทั่วราชอาณาจักร ประกาศ ณ วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดแบบใบสั่งของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และใบรับแทนใบอนุญาตขับขี่ไว้ดังนี้

ล่าสุด มีรายงานว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ทำการพิมพ์ออกมาแล้วเพื่อเตรียมส่งให้สถานีตำรวจทั่วประเทศ โดยใบสั่งที่มีการเปลี่ยนแปลง ๒ รูปแบบ คือ

๑. ใบสั่งแบบที่เขียนด้วยมือ “มีการใส่บาร์โค้ด” เพิ่มเพื่อใช้ในการตรวจสอบ รวมถึงใช้ในการชำระค่าปรับผ่านแคชเชียร์ธนาคารกรุงไทย มีการใส่ช่องบันทึกข้อมูลเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม ให้มีความละเอียดมากขึ้น มีการใส่ค่าเตือน รวมถึงระเบียบปฏิบัติที่ด้านหลัง เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับใบสั่งอ่านเพื่อ

ทำความเข้าใจ และยังมี การเพิ่มช่องการปฏิเสศการรับทราบ
ข้อกล่าวหา หรือปฏิเสศ ใบสั่งกรณีที่ไม่ได้กระทำผิด แต่ได้รับ
ใบสั่ง สามารถยื่นโต้แย้งได้ภายใน ๑๕ วัน เพื่อให้พนักงาน
สอบสวนเจ้าหน้าที่พื้นที่พิจารณา และตัดสินใจในข้อเท็จจริง

๒. ใบสั่งที่ส่งทางไปรษณีย์ มีการ**ปรับเปลี่ยนรูปแบบ
ใหม่เพื่อให้มีช่องในการกรอกข้อมูล**ที่ง่ายต่อการดำเนินการ
รวมถึงมีบาร์โค้ดเพื่อใช้ในการตรวจสอบและชำระค่าปรับ
และ**เพิ่มขนาดช่องใส่รูปภาพให้มีขนาดใหญ่ มีความชัดเจน
เพิ่มมากขึ้น** และในแบบใบสั่งที่ส่งทางไปรษณีย์ มีการเพิ่มช่อง
สรุปคะแนนการขั้บซีของผู้ขั้บซี ที่จะมีการจัดเก็บในฐานข้อมูลใน
ระบบอีกครั้ง โดยใบสั่งสองรูปแบบใหม่จะมีการเชื่อมโยงข้อมูล
ลงในฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการตรวจสอบสถิติของการกระทำผิด
และตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่จราจร และยังเป็นกา
รป้องกันการเรียกรับผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่จราจรในแต่ละ
พื้นที่ได้อีกด้วย

ทั้งนี้ ตามประกาศข้อกำหนดเจ้าพนักงานจราจรทั่วราชอาณาจักร
ใบสั่งของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่
และใบรับแทนใบอนุญาตขั้บซี ให้มีขนาดกว้าง ๑๔.๕ เซนติเมตร
ยาว ๒๗ เซนติเมตร มีชุดละ ๔ แผ่น มีสี และวัสดุประสงค์สำหรับ
การใช้งานแตกต่างกันไป ดังนี้

๕. ควรเพิ่มช่องทางหรือวิธีการในการชำระค่าปรับ
จราจรให้มากขึ้นและมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นเช่นการ
กำหนดให้ชำระค่าปรับจราจรได้ตามร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ
หรือตามเคาน์เตอร์เซอร์วิส เป็นต้น

วิวัฒนาการ

ปัจจุบัน มีช่องทางมากมายให้คุณเลือกชำระค่าปรับ
จราจรได้ง่าย ๆ ตามความสะดวก

ทั้งตามมินิมาร์ท ห้างสรรพสินค้าใกล้บ้าน และชำระ
ค่าปรับแบบออนไลน์ ดังนี้ (ภาพประกอบและเนื้อหาข่าวโดย
www.khaorot.com)

๑. เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service) ทุกสาขาที่
เซเว่น-อีเลฟเว่น

เคาน์เตอร์เซอร์วิส (Counter Service)

๒. CenPay ที่มีอยู่ในเซ็นทรัล, Tops, แฟมิลี่ มาร์ท, โรบินสัน, B2S, ไทวัสดุ, HomeWork, Power Buy และ Super Sports

**cen
pay**

สะดวก จ่าย จ่ายบิล เติมเงิน

CenPay

๓. ธนาคารกรุงไทย ผ่านช่องทางออนไลน์ในแอปพลิเคชัน KTB NETBANK, ตู้ ATM และ เคาเตอร์ทุกสาขา

PTM
eTicket

เช็กง่าย จ่ายไม่ยาก
ชำระใบสั่งจราจรออนไลน์ ก่อนการชำระภาษีประจำปี
จ่ายแค่ปลายนิ้ว

ตรวจสอบข้อมูลใบสั่งค้างชำระ ได้ที่
<https://ptm.police.go.th/eTicket> หรือ สถานีตำรวจทั่วประเทศ

ชำระค่าปรับค้างชำระ ได้ที่ กรุงไทย NEXT | ตู้ ATM กรุงไทย | ธ.กรุงไทย ทุกสาขา
ช่องทางชำระ: มีสัญลักษณ์ PTM และ ช่องทางอื่นๆ ที่กำหนดไว้

ธนาคารกรุงไทย

๔. ที่ทำการไปรษณีย์ หรือจุดที่มีสัญลักษณ์ PTM ทั่วประเทศ

ที่ทำการไปรษณีย์

ถ้าไม่จ่ายค่าปรับ จะเป็นอย่างไร?

ชำระภาษีประจำปีไม่ได้

หากได้ใบสั่งมาแล้ว อย่าละเลยไม่ยอมไปจ่ายค่าปรับเด็ดขาด เพราะคุณจะไม่สามารถต่อภาษีรถยนต์ประจำปีไม่ได้นั่นเอง เนื่องจากมีการเชื่อมข้อมูลใบสั่งลงในระบบออนไลน์ หากใครไม่ชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วัน จะโดนหมายจับ พร้อมโทษปรับ ๑,๐๐๐ บาท และไม่สามารถต่อภาษีรถยนต์ได้ หากนำรถไปใช้ จะมีความผิดตามกฎหมายจราจรฐานไม่ต่อภาษียานพาหนะ มีโทษปรับสูงสุด ๒,๐๐๐ บาท

โดนพักใช้ใบขับขี่

สำหรับกรณีโดนพักใช้ใบขับขี่ คุณจะโดนหักคะแนนความประพฤติ ไปตั้งแต่ ๑-๒ คะแนน หากถูกตัดจนหมด ๑๒ คะแนน จะถูกพักใช้ใบขับขี่ ๙๐ วัน (๓ เดือน) และต้องเข้ารับการอบรมใบขับขี่ใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ หากทำผิดจนโดนพักใช้ใบขับขี่ ๓ ครั้ง ภายใน ๓ ปี จะถูกพักใช้เวลานาน ๑ ปี และถ้าทำผิดซ้ำอีกในปีถัดไป จะโดนเพิกถอนใบขับขี่ ต้องเสียเวลารออีก ๕ ปี ถึงจะทำใหม่ได้

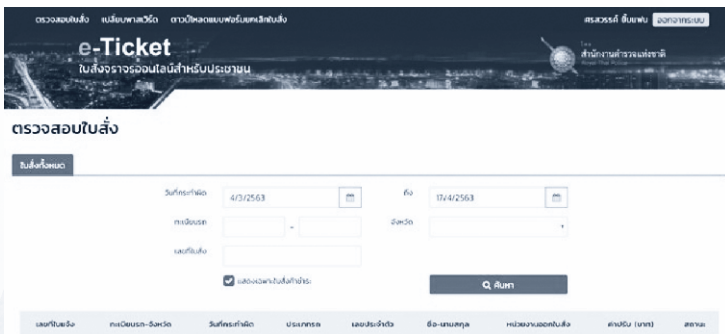
แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าโดนใบสั่ง หากไม่มีใบสั่งมาถึงบ้าน? คุณสามารถตรวจสอบใบสั่งได้ง่าย ๆ ที่เว็บไซต์ <https://ptm.police.go.th/eTicket> โดยมีขั้นตอน ดังนี้

เว็บไซต์ <https://ptm.police.go.th/eTicket>

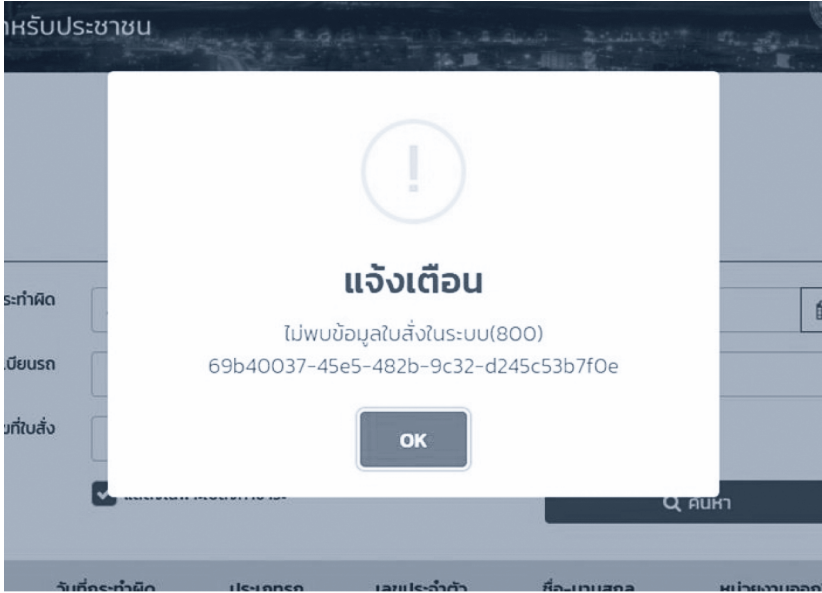
ตรวจสอบใบสั่งออนไลน์ได้ โดยระบุข้อมูล ประกอบด้วย

- วันที่กระทำผิด
- ทะเบียนรถ
- เลขที่ใบสั่ง

หากมีใบสั่ง ระบบก็จะแสดงข้อมูลใบสั่งนั้น ๆ ขึ้นมา แต่
ถ้าไม่มีก็จะแสดงภาพ ตามรูป

ถ้าไม่มีก็จะแสดงภาพ ตามรูป

- ชื่อหนังสือ**   หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน เล่ม ๕
- ปีที่จัดทำ**   พฤศจิกายน ๒๕๖๔
- พิมพ์ครั้งที่ ๓**   ธันวาคม ๒๕๖๔
- จำนวนหน้า**   ๑๕๒ หน้า
- สงวนลิขสิทธิ์**   ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน
ไม่ว่าโดยวิธีการใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็น
ลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์

มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ – ท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน
เลขที่ ๖๓ ซอยร่วมฤดี ๓ ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี
เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
โทรศัพท์ คุณจิรัศย์ คเชนทวา ๐๘๑-๘๘๙-๔๕๔๖,
คุณสุจิตรา เอี่ยมวรสมบัติ ๐๘๗-๘๓๒-๒๓๘๘

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

ประวัติการศึกษา

- เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๗๖
- สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิตและสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และ ๒๕๐๒ ตามลำดับ
- พ.ศ. ๒๕๐๙ สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกทางกฎหมาย (Docteur en Droit) จากมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส

ครอบครัว

สมรสกับท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน อดีตนางสนองพระโอษฐ์ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

ด้านการศึกษา

เป็นผู้ริเริ่มในการยกฐานะแผนกวิชานิติศาสตร์ ในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขึ้นเป็นคณะนิติศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ และดำรงตำแหน่งคนบตีอยู่ ๖ ปี นอกจากนั้น เป็นผู้บรรยายกฎหมายในสถาบันการศึกษาอีกหลายแห่ง

ด้านวิชาชีพ

ได้ก่อตั้งสำนักกฎหมาย ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๑๓ จนถึงปัจจุบัน

ด้านการเมือง

เริ่มเป็นสมาชิกรัฐสภาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๓๕ และดำรงตำแหน่งรองประธานฯ, ประธานวุฒิสภา, ประธานรัฐสภา หลายสมัย

ด้านบริหารราชการแผ่นดิน

ได้เป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ เหตุที่เป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีที่ยึดมั่นใน หลักยุติธรรม นิติธรรม ล้นติธรรม จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการ

อิสระว่าด้วยการอำนวยความสะดวกใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กบยส) และเป็นประธานกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ (คอ.นธ)

ด้านเกียรติคุณที่ได้รับทางวิชาการ

- ในปี ๒๕๒๒ ได้โปรดเกล้าฯ ให้เป็นศาสตราจารย์พิเศษจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๒ รับพระราชทานปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหงและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามลำดับ
- พ.ศ. ๒๕๓๑ รับพระราชทานปริญญาดัตต (กิตติมศักดิ์) จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ด้านสังคมสงเคราะห์

- โปรดเกล้าฯ ให้เป็นกรรมการสภากษัตริย์ไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ จนถึงปัจจุบัน
- เป็นประธานกรรมการมูลนิธิตึก สก. ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน
- เป็นประธานกรรมการพระยานุเคราะห์ในพระอุถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ จนถึงปัจจุบัน

ด้านเกียรติยศในสังคม

- ได้รับพระราชทานเสาศาธารมจักร รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ประเภทส่งเสริมกิจการคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
- ได้รับพระราชทานเหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๗
- ได้รับพระราชทานเหรียญกาชาดสตติ ชั้นที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔
- เป็นนักศึกษาดีเด่นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ในโอกาสมหาวิทยาลัยมีอายุครบ ๕๐ ปี
- ได้เป็น "ปูชนียบุคคล" หนึ่งในร้อยคนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ได้รับเครื่องราช อิสริยาภรณ์ตระกูลต่างๆ ได้แก่ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (พ.ศ. ๒๕๒๗), มหาชริตมภฏ (พ.ศ. ๒๕๒๘), พติยจุลจอมเกล้าพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๓๒), เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๔) , ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

อิสริยาภรณ์ต่างประเทศได้แก่ อิสริยาภรณ์สูงสุดจากสาธารณรัฐเกาหลี (พ.ศ. ๒๕๒๘) และอิสริยาภรณ์เล็ยอง ดอนเนอร์ ชั้นคอมมานเดอร์ จากประเทศ ฝรั่งเศส (พ.ศ. ๒๕๒๙)

“บ้านเมืองเราปกครองโดยกฎหมาย
แต่ปกครองโดยกฎหมายอย่างเดียวไม่พอ
จะต้องมีผู้ใช้กฎหมายที่ถูกต้องด้วย
ถึงจะนำความยุติธรรมมาสู่ประชาชน
และเมื่อประชาชนได้รับความยุติธรรมแล้ว
ก็จะเกิดสันติสุขขึ้นในสังคม ในบ้านเมือง”

สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ประธานรัฐสภา
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๑๕
๒๗ ก.ย.- ๑ ต.ค. ๒๕๓๐ หน้า ๙-๑๑